No. 163

LEEUWARDER COURANT.

VRYDAG den 16 DECEMBER

(*NB. Bij deze COURANT, wordt een heel en één half vels BYVOEGSEL, gratis uitgegeven.*)

‚ De ondergeteekenden, drukkers en uitgevers dezer Courant, adverteeren door deze, aan hunne geëerde begunstigers, dat, voor 1815, de prijzen van abonnement derzelve, en, van het plaatsen van Advertentiën, op denzelfden voet blijven; te weten:

De deelneeming voor één jaar, zal zijn, voor deze stad *negen guldens*, en voor die plaatsen, waar posterij geregeld aankomen, *franco*, *elf guldens*, — voor de Advertentiën zal gerekend worden, van *één*, *twee* of *drie* lange doorloopende regels, *achttien stuivers*; en van ieder daarop volgende regel, *zes stuivers*. Geboorte-, Trouw- of Sterfberigten, van *één*, *twee* of *drie* regels, *zestien stuivers*, en voor elken regel daar boven, *drie stuivers*.

Zij moeten *vracht-vrij* aan het adres der Courant-Drukkerij in de Speelmanstraat worden gezonden, en zullen zoo veel mogelijk, op de opgegevene dagen, geplaatst worden; doch, indien dit soms volstrekt ondoenlijk ware, behoudt men zich voor, de belangrijkste, het eerste te plaatsen.

In de Provintie wordt deze Courant uitgegeven, te weten: te Harlingen, bij *M. v. d. Plaats*; te Franeker *de Erven D. Romar*; te Sneek, *H. Miedema*; te Dockum, *de wed. Brouwer*; te Bolsward, *Loijenga*; te Heerenveen, *de wed. Lublink*; te Workum, *Annema*; en te Kollum, bij *J. Ronner*; kunnende bij de bovenstaande uitgevers, ten gemakke der ingezetenen dier steden en daarom liggende plaatsen, alle Advertentiën bezorgd worden.

Dan de groote voorschotten noodzaken de ondergeteekenden, om te bepalen, dat voortaan de betaling der Couranten, alle *drie* maanden *vooruit*, stiptelijk zal moeten geschieden; en dat het beloop voor het plaatsen van Advertentiën, dadelijk naar den afloop van dezelve, zal moeten betaald worden.

De wed. D. R. SMEDING,
En M. KOON.

NAPELS, *den 14 November.*

H. K. H. de Prinses *van Wallis*, wordt bij voortduring door ons Hof met alle onderscheiding behandeld, en men tracht haar verblijf alhier, zoo aangenaam als mogelijk is te maken. Den 10den dezer heeft den minister van oorlog en der zee-zaken, eene prachtige maaltijd op het schip van Z. M. de Capri, gegeven. Onder de aldaar tegenwoordig zijnde personen, telde men den graaf *Mier*, minister plenipotentiaris, buitengewoon gezant van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, den vorst *Esterhazy*, en de eerste ambtenaren van ons Rijk. Op het einde van de maaltijd bragt den minister de volgende toast: *Aan Z. M. de Keizer van Oostenrijk en zijn Huis.* De graaf van *Mier* stelde hierop tot toast in: *Aan Z. M. den Koning van Napels en zijn Huis.* De vorst *Esterhazy*, bragt op zijn beurt een toast: *Aan de Hooge Mogendheden welke de Vrede aan de wereld gegeven hebben.*

Ingevolge een Koninklijk besluit, is de termijn bij het decreet van den 26sten augustus ll., tot de terugkomst der Napolitaansche onderdanen, welke zich in Siciliën bevinden, tot den 1sten januarij 1815 verlengd.

PETERSBURG, *den 17 November.*

Den 11den october, O. S., werd de Dwina, bij Archangel, en den 21sten de Duna, bij Riga, met ijs bedekt. Over de Wolga en de andere vloeden, passeert men reeds met wagen en paarden.

De plegtige opening van het hôtel der invaliden, dat door de Prins *Platow Subow* en de graaf *Dimitri Subow*, ter gedachtenis van hunnen broeder, en hetwelk op 16 wersten van deze hoofdstad, naar de kant van Peterhof gebouwd is, heeft op den 26sten october, naamdag van H. M. de Keizerin Douariere geen plaats kunnen hebben, daar H. M. zich te Gattschina bevond, dan zij heeft op den 29sten october plaats gehad; in het vervolg zal dezelve nogtans jaarlijks op den 26sten october gevierd worden.

De directie der Amerikaansche compagniën, heeft de tijding bekomen, dat twee van hare schepen, de Ontdekking en de Bering, te Ochotk aangekomen zijn, en dat hunne lading uit kostbare Pelterijen en andere koopwaren bestond, welke schatten, zij dus reeds als hare eigendom beschouwen kan. Ingevolge de balans welke de directie aan den minister van binnenlandsche zaken overgelevert heeft, blijkt het, dat het kapitaal der compagnie in schepen, koopwaren, enz., vijf millioenen roebels beloopt, zonder daar bij te rekenen een half millioen roebels, welke haar de uitrusting der derde bezending kost.

LORETTO, *den 24 November.*

Eene nieuwe Napolitaansche divisie, onder bevel van den generaal *Macdonald*, is begonnen door Abruzzo naar de Marken op te rukken. Zij is 11,000 man sterk. Men verzekert, dat zij slechts weinige dagen Koning *Joachim* zelven vooruittrekt, die, naar men zegt, in persoon het bevel over zijn leger komt aanvaarden. Zijne Heiligheid de Paus heeft op nieuw deszelfs protestatiën tegen de schending van het grondgebied der kerke herhaald. Aanvankelijk dacht men, dat het nieuwe hof van Napels, ontrust over de regtmatige aanspraken des Konings van Sicilie en de waarschijnlijke gezindheid der geallieerde Mogendheden, toebereidselen maakte van zich gewapenderhand te verdedigen; maar thans nu er met Oostenrijk traktaten gesloten zijn, en dat beide hoven geaccrediteerde ministers bij elkander bezitten, worden die krijgsbewegingen zeer ontrustend voor ons. De Oostenrijkers houden bijna geheel Italie bezet; zij zijn in goede verstandhouding met de Napolitanen. Op wien is het dan toegelegd? — Deze toestand van zaken doet Z. H. zeer aan, die zich in zijne staten minder vrij en nauwer beperkt vindt dan immer.

VENETIEN, *den 26 November.*

Naar men zegt, zullen er binnen kort belangrijke veranderingen in de Venetiaansche Provintiën tot stand gebragt worden. Men verzekert, dat zij een afzonderlijk gouvernement, afgescheiden van dat van Lombardijen, zullen uitmaken, en hunne vertegenwoordigers te Weenen zullen hebben. Deze schikkingen zouden zeer voordeelig voor den Venetiaanschen Staat zijn. De provintiën zouden daardoor minder onderhevig aan een willekeurig gezag wezen, en hunne klagten regelregt aan den voet van den troon kunnen brengen. Hoe het ook zij, wij hebben reden om eenige verandering in den staat van zaken te hoopen. De koophandel dezer stad, welke voormaals een onderwerp van naijver voor geheel Italiën was, is thans genoegzaam geheel vernietigd, zoo dat er weinige of geene schepen uit deze haven, noch uit die van de Adriatische kust, uitloopen.

Men doet thans in de grieksche kerk alhier gebeden voor de goede eensgezindheid der geallieerde Mogendheden, op het congres.

HAVRE, *den 28 November.*

Uit eene depêche van Z. E. den minister secretaris van staat voor het departement van marine blijkt, dat, daar er geene verandering in het coloniaal bestuur der deensche en zweedsche bezittingen gekomen is, de fransche schepen te St. Thomas en te St. Barthelemij, op dezelfde voorwaarden als voor den oorlog zouden worden toegelaten; daar echter, uit hoofde der verdeeldheden en woelingen in Zuid-Amerika, de tegenwoordigheid onzer vlag in die wateren, aanleiding tot ongunstige uitleggingen kon geven, welke het voorzichtig is te vermijden; zoo zijn er bij gevolg geene termen voor den koophandel, om zich aan speculatiën naar de laatstgemelde coloniën overtegeven. Doch, voegt Z. E. er bij, dat niets belet, om de expeditiën, die men naar China, en naar het gedeelte der Vereenigde-Staten, hetwelk in de blokkade door de Engelschen niet begrepen is, zou willen uitklaren, naar die bestemming te doen vertrekken.

LONDEN, *den 6 December.*

Het rapport over den staat van Zijner Majesteits gezondheid, gedurende de maand november, behelst, dat Zijne Majesteit die geheele maand zeer rustig, doch zonder verandering in den staat zijner ziekte, heeft doorgebragt.

Lord *Anthur Somerset*, is van Kanada op de Liffey terug gekomen. Hij heeft den 5den november het hoofdkwartier van sir *G. Prevost* verlaten. De commandeur sir *J. Yeo*, had met zijn geheel eskader het gansche meer rondgezeild, zonder de Amerikanen te ontmoeten, die in de haven van Sackett den wijk genomen hebben, welke door zeer sterke werken en een talrijk garnisoen verdedigd was, en daarom geloofde men, dat ons eskader zich voor het oogenblik bepalen zoude, om aan den generaal *Drummond* versterkingen en voorraad te brengen. Het grootste gedeelte van sir *G. Prevost's* leger heeft te Montreal de winterkwartieren betrokken.

Uit de papieren van Kanada, door the Liffey aangebragt, blijkt, dat de amerikaansche generaals *Brown* en *Izard*, in eenen moeijelijken toestand waren, toen derzelver vereenigde magt, 8000 man sterk, den 15den october, eenen aanval op ons leger te Chippawa deed, waarbij zij dapperlijk afgeweerd werden. Den 19den daaraanvolgende, werd een corps van 1500 Amerikanen, welke gedetacheerd was om onzen regtervleugel om te trekken, insgelijks met aanmerkelijk verlies afgeslagen. Deze nederlaag noodzaakte de generaals *Brown* en *Izard* naar het fort Erie terug te trekken, waarheen zij door de divisie van den generaal-majoor *de Watteville* vervolgd werden, welke hen echter te sterk verschansd vond, om hen met eenig goed gevolg aan te vallen. De luitenant-generaal *Drummond*, vervolgens, door 1500 man, welke hem sir *George Prevost* uit Kiggston gezonden had, versterkt zijnde, maakte zich gereed tot eene poging, om den vijand uit het fort Erie te verdrijven. Doch den 21sten, had de vijand een groot gedeelte van zijn magt naar Buffaloe doen overbrengen, hebbende de werken van het fort Erie, bij deszelfs vertrek, doen in de lucht springen.

De tol-regten, gedurende de laatste week, bedragen volgens een daarvan bekend gemaakt rapport, 550,000 pond. St.

De in omloop zijnde bankbriefjes, beliepen den 1sten november laatstleden, 27,857,290 pond. St.

Sedert eenige dagen worden er in Londen, aanzienlijke weddingschappen aangegaan, dat de vredes-preliminairen met Amerika, voor den 1sten januarij 1815, gesloten zullen zijn.

Christophe, de tegenwoordige Souverein van St. Domingo, heeft den 20sten eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij de vrijheid en onafhankelijkheid van dat land belooft te verdedigen en te bewaren; verzekerende, dat hij en zijne onderdanen, veel eer den dood zullen ondergaan, dan eenige vreemde magt erkennen. Aan de Kaap waren destijds 5000 man infanterie en 1500 man kavalerie, benevens een aanzienlijk park artillerie. De geheele geregelde landmagt wordt berekend op 22,000 en de lantweer op 33,000 man. Fort Henrij, zoo wel als de citadel van *Christophe*, is eene zeer sterke vesting, doelmatig aangelegd en goed gebouwd. Dezelve is voor twee jaren voor zes duizend man geprovandeerd.

In sommige nieuwspapieren wordt gemeld, dat de graaf van Oxford, welke korten tijd geleden, alhier is

(*Het vervolg op de kant dezer Bladzijde.*)

aangekomen, zoo men meende met depêches belast van den Koning van Napels, voor de Britsche regering, op zijne reize door Frankrijk, bij Fontainebleau is gearresteerd geworden, terwijl hem bij deze gelegenheid alle zijne papieren zijn ontnomen geworden, [particuliere brieven uit Frankrijk melden in de daad, dat de graaf van Oxford op dien tijd te Ville Juif is aangehouden, en dat de depêches, welke hij van Napels naar Engeland overbragt, en die men bij die gelegenheid is meester geworden, van een zeer belangrijken aard zijn.]

PARYS, *den 7 December.*

In de kamer der pairs is op den 3den dezer het ontwerp der wet aangenomen, rakende de teruggave der onverkochte goederen van emigranten, en wel zonder eenige de minsté verandering of bijvoeging, op het gehoord rapport der commissie, uitgebragt door den graaf *Pastoret*. De hertog van Tarente, deed bij die gelegenheid eene zeer nadrukkelijke aanspraak, die hem na den afloop der zitting de gelukwensching van alle zijne ambtgenooten verwierf, en in welke hij het ongelukkig lot der emigranten zeer sterk afschetste, en van oordeel, was dat, ter bevordering eener algemeene bevrediging onder alle Franschen, bij de nationale edelmoedigheid geen oogenblik aarzeling zou zijn, over de geringe bedenking van een jaarlijksche schavergoeding van omtrent twaalf millioenen; berigtende wijders aan de kamer, dat hij voornemens was, aan haar voor te dragen, om bij wijze van algemeene maatregel, schavergoeding te geven: 1. aan de emigranten wier goederen zijn verkocht geworden; 2. aan de militairen, die van het vorige gouvernement begiftigingen (dotatiën) hadden ontvangen van 500 tot 2000 franken inkomen. De kamer heeft besloten, om in eene volgende zitting, zich met deze voordragt bezig te houden. In de zitting der afgevaardigden van den 5den dezer, is de wet, waarbij de vrijdom der haven van Marseille bepaald wordt, met 137 tegen 21 stemmen doorgegaan.

Men spreekt thans veel van twee civiele processen, welke eerstdaags op het tapijt moeten komen; het een is tusschen *Louis Buonaparte* en zijne gemalin, de hertogin van Saint-Leu; de eerstgenoemde vordert, dat zijne oudste zoon, welke tot nog toe bij deszelfs moeder is, onder zijn vaderlijk opzigt worde gesteld, waarin de laatstgemelde niet schijnt te bewilligen; meer andere en wel huishoudelijke zaken, zegt men, zullen in dit proces voorkomen.

Naar men verzekert, zal het tweede pleitgeding plaats hebben tusschen de eerste en tweede vrouw van den overledenen maarschalk *Lannes*, hertog van Montebello. De eerste vrouw beweert, dat er geene wettige echtscheiding hebbende plaats gehad, het tweede huwelijk van den Maarschalk *Lannes* met mejufvrouw *Chenus* (onder de naam van hertogin van Montebello bekend) onwettig is, en zij dus op de nalatenschap van den maarschalk aanspraak heeft.

Er worden thans dagelijks door twee agenten van het ministerie van finantiën, de heeren *Merlin* en *Portau*, ieder voor eene som van honderd-duizend franken, aan obligatiën van de koninklijke schatkist opgekocht, zoo lang dezelve onder pari staan, en zulks van de fondsen welke hier voor in reserve leggen en bestemd zijn. Deze obligatiën, welke drie jaren loopen en 8 ten honderd interest 's jaars geven, worden thans verkocht met 5½ ten honderd verlies.

BRUSSEL, *den 5 December.*

Men is alhier ten ijverigste bezig, met het kleeden en equiperen van het regement carabiniers te paard, hetwelk in Belgischen dienst opgerigt wordt. De aanwerving van dit regement, wordt met zeer veel spoed voortgezet, en zal binnen kort, een der schoonste korpsen kavalerie, welke zich in dienst van eenige Mogendheid bevind, uitmaken. De paarden, welke men uit Hanover doet komen, zijn voortreflijk en zeer sterk; de uniform der manschappen is buiten tegenspraak prachtig en net.

Van den 7den.

Z. K. H. de Souvereine Vorst, wierd gister avond in den schouwburg verwagt. De zaal was ongemeen fraai met waschkaarssen verlicht; dan Hoogstdezelven

(*Het vervolg op pag. 4.*)

BURGEMEESTEREN DER STAD HARLINGEN gedenken, op WOENSDAG den 21sten DECEMBER 1814, des middags ten twaalf uren, op den Raadhuize aldaar, aan den minstaannemenden, te besteden:

Het maken van een NIEUWE KRAAN aldaar, met de leverantie van het daartoe benoodigde HOUT, enz.

Waarvan de condition en bestek intusschen te zien en te vernemen, by den Stads Bouwmeester aldaar.

DE SCHOUT DER GEMEENTE MARSSUM roept, mits deze op, de hervormde floreenplichtige ingezetenen van den dorpe Engelum, om tegen DONDERDAG den 22sten DECEMBER 1814, des morgens ten tien uren, in de Kerk aldaar te compareren, tot het stemmen van een KERKVOOGD.

De Schout voornoemd,
E. E. WIELINGA VAN SCHELTINGA.

MARSSUM, den
5 december 1814.

DE SCHOUT VAN DE GEMEENTE BLYA roept, by deze op, de voormalis floreenplichtige hervormde ingezetenen van den dorpe Wanswerd, op MAANDAG den 20sten dezer, des middags ten 12 uren, in de Kerk aldaar, tot stemming van een nieuwen KERKVOOGD, in plaats van de afgaande, en na zulks de Rekening van de afgaande mede op te nemen en na welbevinden te sluiten.

De Schout voornoemd,
A. M. WYNIA.

BLYA, den
5 december 1814.

ISAAC TELTING, notaris te Franeker, zal, op MAANDAG den 19den DECEMBER 1814 finaal, des avonds ten zes uren, ten huize van *ANNE HARINGS RUURDA*, in het Harlinger Veerhuis, te Franeker, verhuren:

I. 7½ Pondematen BOUWLAND en 2½ pondematen laag GREIDLAND, gelegen in vier perceelen, achter het Vliet, onder Franeker; thans by *Anne Harings Ruurda* en anderen in huur gebruikt, en zulks voor NEGEN aaneenvolgende jaren, in te gaan PETRI 1815.

II. 4½ Pondematen GREIDLAND, gelegen aan de Stads Gracht, onder Franeker; by den heer *N. E. Scheltema* in huur gebruikt.

III. 4 Pondematen laag GREIDLAND, gelegen op Erkens, onder Franeker; by *Sybren Rinses* weduwe in gebruik.

De beide laatste perceelen voor VYF jaren, in te gaan PETRI 1815.

ISAAC TELTING, notaris te Franeker, zal, op MAANDAG den 19den DECEMBER 1814, by den finalen palmslag, des avonds ten zes uren, ten huize van *ANNE HARINGS RUURDA*, in het Harlinger Veerhuis, te Franeker, verkoopen:

I. Eene HUIZINGE, *HET BOLSWARDER VEERHUIS*, staande naby de Westerpoort, wyk T. W., no. 27; by *Johannes Marinus* als huurder bewoond, tot den 12den MEI 1816, voor *f* 65 - 0 - 0 in het jaar.

II. Eene wel ter neringstaande en tot veelerlei bedryf geschikte ruime HUIZING, met een daaraan behoorend BLEEKVELD, staande op het Noord, wyk T. N., no. 86, binnen Franeker; by *Johannes Fredriks* als huurder bewoond, tot den 12den MEI 1815.

III. Eene daar achter staande WONING, HOFJE en BLEEKVELD, no. 87; by *Fokele Joris Wassenaar*, tot den 12den MEI 1815 bewoond.

IV. Eene AARDAPPEL-SNIK, gemeten op 1½ Last, waarby een losse Roef en Luiken, Zeil en Fok, Boom en Kloet; liggende in de Stads Gracht, naby het Paradys, te Franeker.

ISAAC TELTING, notaris te Franeker, zal, op DONDERDAG den 22sten DECEMBER 1814 finaal, des namiddags ten twee uren, in het Heeren Logement, te Franeker, verhuren, voor VYF aaneenvolgende jaren, in te gaan PETRI en MEI 1815:

I. Eene vruchtbare ZATHE, groot naar naam en faam 95 pondematen, met HUIS en SCHUUR daarop staande, onder den dorpe Sexbierum gelegen; by de erven van *Lieuwe Hendriks Posthumus* in gebruik.

II. Tien pondematen laag GREIDLAND, genaamd *DE ÆGEN*, mede onder Sexbierum gelegen; thans by *Lieuwe Hessels Post* in gebruik.

De voorwaarden zyn ten kantore van den notaris TELTING te vernemen.

DE notaris ISAAC TELTING, te Franeker, zal, op DONDERDAG den 22sten DECEMBER 1814, by den palmslag, des namiddags ten twee uren, in het Heeren Logement, te Franeker, verkoopen:

I. Eene wel ter neringstaande HUIZING en ERVE, staande op de Dykstraat, wyk T. O., no. 18, binnen Franeker; by vrouw *van der Pol* bewoond, den 12den MEI 1815 te aanvaarden.

II. Eene HUIZING, ACHTERHUIZING en ERVE, staande in het 2de Noord, no. 86, binnen Franeker; door de weduwe *Fokele Douwes Obbema* bewoond; de Graanzolders direct, en overigens den 12den MEI 1815 te aanvaarden.

DE notaris J. RUARDI, te Sloten, zal, op DONDERDAGEN den 29sten DECEMBER 1814, en 12den JANUARY 1815, telkens des namiddags ten twee uren, by de beschryving en finale toewyzing, ten huize van *MARTEN JACOBS VISSER*, kastelein te Sloten, publiek, by stryk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene deftige en zeer royale HUIZINGE en HERBERG cum annexis, staande en gelegen te Sloten, voorzien van drie Kamers, Paarden-stalling en verdere commoditeiten, *HET WAPEN van de ZEVENWOUDEN* genaamd, waarin een lange reeks van jaren die affaires met veel succes is uitgeoefend; voorts breder by billetten omschreven. — Zynde dezelve intusschen ook uit de Hand te Koop; adres by den notaris voornoemd.

DEZELVE NOTARIS zal, op ZATURDAGEN den 24sten en 31sten DECEMBER 1814, telkens des namiddags ten twee uren, by de beschryving en finale toewyzing, ten huize van de kastelein *MARTEN JACOBS VISSER* bovengemeld, publiek, by stryk- en verhooggeld, veilen:

Een-en-dertig-een-tweede pondematen kostelyk GREIDLAND, gelegen onder de Jurisdictie van de Stad Sloten, in vier onderscheidene stukken of perceelen; als breder by billetten omschreven.

DEZELVE NOTARIS zal, op VRYDAGEN den 16den en 30sten DECEMBER eerstkomende, telkens des namiddags ten twee uren, by de beschryving en finale toewyzing, ten huize van den kastelein *MARTEN JACOBS VISSER* meergemeld, publiek, by stryk- en verhooggeld, veilen:

I. Eene deftige, zeer royale en voor weinige jaren nieuw gebouwde HUIZINGE, TUIN en BLEEKVELD cum annexis, staande en gelegen aan de Westkant van het Diept, te Sloten, zynde gequoteerd met no. 60; zoodanig en invoegen by *Antje Jacobs*, weduwe *Wiebe Hendriks*, als eigenaarsche wordt bewoonden gebruikt.

II. Eene dito, fraaije en welbetimmerde HUIZINGE, BLEEKVELD en ERF cum annexis, staande en gelegen aan den Oostkant van het Diept, te Sloten, zynde gequoteerd met no. 10; voorts zoodanig en invoegen by *Hidde Uilkes van der Wal* cum uxore, als huurders worden bewoond en gebruikt. ——— Kunnende de Landen op ST. PETRI, en de Herberg en Huizingen op den 12den MEI 1815 vry van huring worden aanvaard; alles breder in de billetten vermeld.

J. P. J. GREYDANUS, openbare notaris, residerende te Heerenveen, presenteert, publick by verhooggeld, op zeer gemakkelyke termynen van betalinge, aan den meestbiedenden, te verkoopen:

Zekere deftige en wel ter neringstaande HUIZINGE cum annexis, te Heerenveen op de Dracht, no. 137, zeer geschikt om in tweeën bewoond te worden, voorzien van 2 behangene Kamers, Kantoortje, 2 Slaapkamertjes, 2 Keukens, 2 Regenwatersbakken, een Put en Bleekveld, en verdere commoditeiten; by den heer advocaat *Brouwer*, in gebruik geweest, op den 12den MEI 1815 vry van huur te aanvaarden. Waarop slechts geboden is de geringe som van *f* 2329 - 10 - 0.

Wie gadinge maakt, kome, op ZATURDAG den zeventienden DECEMBER 1814, by den finalen palmslag, des avonds ten zes uren, ten huize van *P. FONK*, kastelein te Heerenveen, en koope op alsdan voor te lezene conditien, welke inmiddels by gedachte notaris te informeeren zyn.

DE openbare notaris K. J. VAN DER VEEN, te Dragten, zal, publiek by strykgeld, presenteren te verkoopen:

Eene hechte en neringryke KOOPMANS-HUIZINGE; staande en gelegen op het best van de Noorderdragten, aan de Brug, met veele geryflykheden tot Negotie voorzien; wordende by de weduwe van *Sjoerd Pieters Raven* bewoond, op den 12den MEI 1815 vry te aanvaarden.

Wie gading maakt, kome, op DONDERDAG den 22sten DECEMBER 1814, des namiddags ten 4 uren, ten huize van *JOHANNES DIRKS NOORDENBOS*, herbergier in de Zuidderdragten, en koope op dan voor te lezene conditien, in middelen tyde by voornoemden notaris te zien.

Wordende een ieder, welke iets van voornoemde *S. P. Raven* competeerd, of aan denzelven verschuldigd was, verzocht, daarvan aangave of betaling te doen, uiterlyk voor den 1sten JANUARY aanstaande, aan de gemelde weduwe.

NOG ZAL DEZELVE NOTARIS, op tyd en plaats voornoemd, publiek by strykgeld, presenteren te verkoopen:

De WIPBRUG, liggende over de Vaart, in de gemeente van de Dragtens, met de gerechtigheid der TOLLEN, ingevolge Octrooi.

DE notarien E. VAN LOON, te St. Anna-Parochie, en H. S. DE WALLE, te Ferwerd, zullen, op ZATURDAGEN den 17den DECEMBER 1814, by de beschryving en verhooging, ten huize van *A. S. WIERDA*, kastelein te Ferwerd, en den 31sten DITO, by den provisioneelen en finalen palmslag, ten huize van *F. J. PAPMA*, tapper in het Koffyhuis aldaar, telkens des namiddags ten 2 uren, in het openbaar, by stryk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene HUIZINGE en SCHUURE, LYTSHUIS en HORNLEGER, groot ¾ pondematen, gequoteerd met no. 196; benevens 59 pondematen zoo BOUW- als GREIDLANDEN, staande en gelegen onder Ferwerd en Blya, en zulks in 19 perceelen; by billetten nader gespecificeerd.

DE notaris MEBIUS, zal, op ZATURDAG den 17den DECEMBER 1814, des namiddags ten 4 uren, ten huize van *Klaas Martens Koopmans*, by de Beetgumermolen, publiek verhuren:

Alle de kerke en diaconie LANDEN, van den dorpe Beetgum.

MR. H. CANNEGIETER, notaris te Grouw, zal, op WOENSDAG den 28sten DECEMBER 1814, by de finale toewyzing, des avonds ten vyf uren, ten huize van *JAN OEGES BAKKER*, in het Koffyhuis, te Grouw, publiek, presenteren te verkoopen:

I. Eene HUIZINGE, staande te Grouw, en aldaar gequoteerd met no. 288; by *Dirk Jelmers Huitsman* cum soc. bewoond, MEI 1815 vry te aanvaarden.

II. Eene HUIZINGE, aldaar, gequoteerd met no. 270; by *Klaas Sjoerds Stoh* bewoond, op den 12den MEI 1815 vry te aanvaarden.

III. Eene HUIZINGE, aldaar, gequoteerd met no. 217; by de weduwe *Gooytsen Rutgers* bewoond, op den 12den MEI 1815 vry te aanvaarden.

IV. Twee GRAVEN, op het Kerkhof, te Grouw.

Deze Vastigheden alle nagelaten by wylen *Zytze Sakes*, in leven timmerman, te Grouw.

DE openbare notarien dr. M. VAN DEN ACKER, te Joure, en D. DE VRIES, te Heerenveen, presenteren, op ZATURDAG den zeventienden DECEMBER 1814, des namiddags ten één uur precies, by de finale toewyzing, ten huize van *Luitzen de Groot*, kastelein te Akkrum, publiek, by verbooggeld, aan den meestbiedenden, te verkoopen:

Eene heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHURE en HOVINGE, sampt WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen te Meskenwier, onder den dorpe Akkrum, gequoteerd met no. 28, groot na naam en faam 80 pondematen, zoo WEID- als HOOILAND, by *Popke Sakes Faber* cum uxore, als huurders bewoond en gebruikt, doch ST. PETRI en den 12den MEI 1815, vry van huringe te aanvaarden, en zulks in perceelen; nader by billetten gespecificeerd.

DE notaris H. ALBARDA, te Stavoren, zal, op DINGSDAG den 20sten DECEMBER 1814, by de beschryving, en den 27sten daaraanvolgende, by de finale toewyzing, presenteren te verhuren:

Eene heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUURE cum annexis, staande en gelegen onder den dorpe Molkwerum, groot naar naam en faam 76 pondematen; alsmede 19 pondematen by de Stad Stavoren, alle GREIDLANDEN, voor 5 aaneenvolgende jaren, in te gaan ST. PETRI en MEI 1815, en te eindigen op gelyke tyden 1820; by *Auke Jacobs Lootsma* cum uxore in huringe tot ST. PETRI en MEI voornoemd. ——— Zynde de conditien te zien by den notaris voornoemd, en by *Jan Sytzes Hollander*, te Molkwerum.

TEN overstaan van een daartoe bevoegd AMBTENAAR, zal er op den dertigsten DECEMBER 1800 veertien, des avonds ten zeven uren, ten huize van jufvrouw *MEIER*, op het Hoogeveen, te koop worden geadsfenteerd:

Eene voor eenige jaren nieuw getimmerde ruime HEEREN BEHUIZINGE en ERVE, met eene groote TUIN er achter; benevens een WASCH-KEUKEN, waaraan annex een SCHUUR aan de eene, en eene kleine WONING aan de andere zyde, met nog vier stukken LAND, zwetende aan en bezyden de Tuin, staande en gelegen op het aangenaamste op het Hoogeveen, in het Landschap Drenthe, zynde de Behuizinge voorzien in de midden met eene ruime met Marmeren Steenen belegde Gang, lang ongeveer zeventig en breed zes voeten, lopende aan de Tuin, aan de eene zyde van de Gang eene ruime Voorkamer, waar achter een Keuken en fraaije Hofkamer; en aan de andere zyde een Voorkamer, waarin een Marmeren Haardstede, daar achter een Opkamer en Tuinmerker, zynde onder de Opkamer een ruime Kelder; voorts voorzien met eene groote ruime Zolder en twee Slaapkamertjes, en met alle mogelyke commoditeiten.

Kunnende het een en ander, acht dagen te voren door de gegadigden in oogenschyn worden genomen.

Nadere informatie by AALDERT VAN KLEY, op het Hoogeveen.

BEKENDMAKING.

DE provisionele DEURWAARDERS by de Regtbank ter eerster Instantie, residerende te Leeuwarden, verzoeken alle ingezetenen in, en buiten de Stad, alsmede in het geheele arrondissement Leeuwarden, tot het doen van OPZEGGINGEN, zoo van HUIZEN als LANDFRYEN, gelyk zulks door hun gewoonlyk geschied, met verder verzoek, van vroegtydige aangave op het Landshuis, des morgens van tien tot twaalf uren.

LEEUWARDEN, den
13 december 1814.

Z. BRUINSMA.
Mede uit aller Naam.

MEN presenteert ten overstaan van den openbaren notaris A. WITTEVEEN, in de Lemmer, publiek by stryk- en verhooggelden, te verkoopen:

De gerechte helft over hoog en laag in zekere heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUURE en HOVINGE, staande en gelegen onder Oosterzee, gequoteerd no. 51, groot over het geheel 36½ maden WEID- en HOOILAND; thans by den mede-eigenaar *Rein Jentjes Wiarda* in gebruikt, doch op PETRI en MEI 1815 vry te aanvaarden.

Wie hier aan gadinge maakt, kome, op MAANDAG den 26sten DECEMBER 1814, by den finalen palmslag, des namiddags ten één uur, ten huize van *LUITE JANS*, kastelein in het Wapen van Lemsterland, te Oosterzee, en koope op alsdan voor te lezene conditien, die inmiddels te vernemen zyn by bovengemelden notaris.

DE DIAKENEN by de hervormde gemeente te Parrega, enz., presenteren, by beslotene briefjes, voor den tyd van VIER achtereenvolgende jaren, in te gaan den 12den MEI 1815, te verhuren:

Een HUIS en HERBERG, *DE DRIE BOITEN* genaamd, voorzien met STALLINGEN voor PAARDEN en KOEYEN. De briefjes zullen moeten ingezonden worden vóór den 21sten DECEMBER 1814, by den Diaken *Doekle Heeres van der Baan*, alwaar ook de conditien te vernemen zyn.

VERLOTING.

MET vereischte permissie, gedenkt de kastelein *L. K. HOFSTRA*, te Menaldum, te laten VERLOTEN: Een zwaar OVERJAARS VARKEN, van ongeveer zes-honderd-en-vyftig ponden, onder heel gemakkelyke voorwaarden; dag en uur van de Verloting nader te bepalen. ——— De inteekening tot dezelve Verloting, ligt alle dagen open, ten huize van gemelden kastelein.

Mr. JAN DANIEL VAN DER PLAATS, openbaar notaris te Leeuwarden, als daartoe benoemd by vonnis van de Regtbank van eersten Aanleg, zitting houdende te Leeuwarden, van den 26sten APRIL 1814, presenteert, publiek by stryk- en verhooggeld, te verkoopen:

I. Een HUIS en ERVE, staande op de Kelders, te Leeuwarden, gequoteerd letter A, no. 23; door *Tækje Douwes de Haan*, weduwe *Dirk Anjema*, als eigenaarsche bewoond, den 12den MEI 1815 te aanvaarden.

Deze verkoop geschied ten verzoeke van *Tækje Douwes de Haan* voornoemd, als eigenaarsche, voor de eene helft, en *Willem Wink*, deurwaarder by de Regtbank van eersten Aanleg, te Leeuwarden, en aldaar woonachtig, als toeziende voogd over *Hendrik*, van beroep boekbinder, *Antje*, hoetjemaakster, *Dominicus*, *Aukje* en *Teuntje Anjema*, zonder beroep, minderjarige kinderen en erfgenamen van hun wylen vader *Dirk Anjema*, voor de andere helft.

Nog zal dezelfde NOTARIS, alsdan tenzelfden tyd en plaats, presenteren te verkoopen:

II. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen op de Grachtswal, by Leeuwarden, gequoteerd letter L, no. 98; door *Sanneke Jelles*, weduwe *Tjepke Ates* cum soc., als eigenaarsche bewoond, den 12den MEI 1815 te aanvaarden.

III. Eene WONING, staande op het Noordvliet, by Leeuwarden, gequoteerd letter M, no. 119; thans door *Haye Egberts* als huurder bewoond.

IV. Eene KAMER, op het Noordvliet, by Leeuwarden; door *Roelof Laagmans* als huurder bewoond, gequoteerd letter M, no. 120.

V. Eene KAMER, op het Noordvliet, by Leeuwarden; door *Molle Hayes* als huurder bewoond, gequoteerd letter M, no. 121.

VI. Eene KAMER, in het Ruiterskwartier, in de Blaauwepoort, te Leeuwarden, letter D, no. 168; door de weduwe *Anthoon Hogenhuizen* bewoond.

Alle 4 laatste percelen den 12den MEI 1815 te aanvaarden.

VII. Eene STOEL, in de Groote Kerk, te Leeuwarden, by de Bank der Weesdiakens, letter C, no. 7, direct te aanvaarden.

Wie hier aan gadinge maakt, kome, op MAANDAGEN den 26sten DECEMBER 1814, den 9den JANUARY 1815, by de provisionele en eindelyke toewyzing, telkens des namiddags ten 3 uren precies, ten huize van de weduwe *FEDDE van der VEEN*, in de Valk, te Leeuwarden, en koope op conditien alsdan voor te lezen, en intusschen te vernemen by gemelden notaris.

De openbare notaris J. D. HANEKAMP VAN HARINXMA, te Leeuwarden, als daartoe door de regtbank ter eerster instantie, residerende te Leeuwarden, benoemd, zal, op VRYDAG den 6den JANUARY 1815, by de provisionele, en op VRYDAG den 20sten DITO daaraanvolgende by den finalen palmslag, telkens des namiddags ten 2 uren, ten huize van *HARMEN ELZINGA*, kastelein buiten de Wirdumerpoort te Leeuwarden, publiek, by stryk- en verhooggeld presenteren te verkoopen:

Veertien pondematen best GREIDLAND, gelegen onder den dorpe Warga, door wylen *A. C. Braak*, als eigenaar gebruikt; en zulks in drie percelen:

I. Drie pondematen.
II. Zes pondematen.
III. Vyf pondematen.

Geschiedende deze verkoop, ten verzoeke van *Foekjen Cornelis Braak*, woonachtig te Oosterlittens, voor de eene helft, alsmede ten verzoeke van *Ids Gysberts van Dussem*, huisman, wonende te Goutum, en *Anne Gjalts van der Meer*, huisman, woonachtig te Marssum, in qualiteit als administrators over de minderjarige kinderen van *Dirk Jellet Kingma*, koopman, wonende te Sneek, voor de resterende helfte; zynde deze Landen op St. Petri 1815 vry te aanvaarden.

DEZELFDE NOTARIS, zal op tyd en plaats voorschreven, publiek, by stryk- en verhooggeld, presenteren, te verkoopen:

I. Twee mad best HOOI- en KLYNLAND, gelegen onder Wartena.
II. Een pondemate DITO, aldaar.
III. Een-tweede pondemate, mede aldaar gelegen, mede by voornoemde eigenaars in gebruik geweest; zynde deze landen op St. Petri 1815 vry te aanvaarden.

Nog zal DEZELFDE NOTARIS, ten voorschrevene huize, des avonds ten 5 uren, publiek, by stryk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene ruime en net bewoonde HUIZINGE en groote TUIN, cum annexis, staande en gelegen op de Gragtswal, by Leeuwarden, gequoteerd letter L, no. 10, op St. Petri en mei 1815 vry te aanvaarden; door mevrouw de wed. *Hubert*, als eigenaarsche bewoond, en op de zitdagen door de gegadigdens te zien.

De openbare notaris J. D. HANEKAMP VAN HARINXMA, te Leeuwarden, zal, op VRYDAG den 16den DECEMBER 1814, by de provisionele, en op VRYDAG den 30sten DITO daar aanvolgende, by den finalen palmslag, telkens des namiddags ten 2 uren, ten huize van de wed. *Groenia*, in het Oud Blauwhuis, by Leeuwarden, publiek, by stryk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Vier pondematen uitmuntend BOUWLAND, over hoog en laag gelegen onder den dorpe Britzum, in een stuk van zes pondematen, by *Jippe Ates* te Wyns, als huurder in gebruik; St. Petri 1815 vry te aanvaarden.

De notaris BAVIUS en de old deurwaarder HAANTJE WYGERSMA, in qlt. als Executeuren Testamentair van wylen mejufvrouw *Catharina de Vries*, in tyden weduwe van de old koopman *Pieter Vlietstra*, gedenken, op MAANDAG den 19den DECEMBER 1814, des avonds ten zes uren precies, ten huize van de kastelein *FOKKE POSTHUMUS*, in de herberg 's Lands Welvaren, binnen Leeuwarden, ten overstaan van den notaris J. C. KUTSCH, by strykgeld, te verkoopen:

Eene voortreffelyke Heeren DWARS-HUIZINGE en HOVING cum annexis, staande en gelegen op de Grachtswal, by genoemde Stad, by de overledene met der dood ontruimd, zynde gequoteerd letter L, no. 24; breder by billetten.

De notaris BAVIUS gedenkt, op ZATURDAG den 24sten DECEMBER 1814, des voormiddags ten 11 uren, in de Oude Herberg, te Tietjerk, publiek by strykgeld, te verkoopen:

I Drie pondematen KLYNLAND, in de Oude Fenne, by het Landwad, onder Ryperkerk, zynde onvergraven.
II Twee mad DITO, gelegen op het Reidveld, onder Roodkerk, genoegzaam onvergraven.
III Een een-vierde mad DITO, gelegen om den anderen Akker, in een stuk van 2¼ mad, op het Zuider-Ruigland, onder Tietjerk.

Alle toebehoorende en gebruikt wordende by *Auke Botes van der Veen*, breder by geaffigeerde billetten.

Mr. D. FOCKEMA, notaris te Leeuwarden, zal, op DINGSDAG den 27sten DECEMBER 1814, des avonds ten 6 uren, in de Stads Doele, te Leeuwarden, by den finalen palmslag, verkoopen:

I. Eene HUIZINGE, by de Put, te Leeuwarden, wyk K, no. 36, bestaande uit verscheidene Woon- en Slaapvertrekken, Keuken, Zolders met beschoten Dak, Bleek, enz. Waarop geboden is *f* 1341 - 0 - 0.

II. Eene HUIZINGE, in de Groote Hoogstraat aldaar, wyk H, no. 123, met wel ingerigte Vertrekken, Kelders, Bleek, enz.; by den heer *Gratama* bewoond. Waarop geboden is *f* 1884 - 0 - 0.

III. Eene HUIZINGE en STALLING daar achter, in de Gloppe van de Poststraat, no. 113; by de erven van *Leverland* in gebruik. Waarop geboden is *f* 600 - 0 - 0.

IV. De helft van een KOOPMANS-HUIZINGE, by de Lange Pyp, wyk G, no. 16; met het daar achter gelegen PAKHUIS, by *Freerk van Noord* als mede-eigenaar gebruikt, Waarop geboden is *f* 2877 - 0 - 0.

V. Een-vierde van eene HUIZINGE, met WERKHUIS, LOOYKUIPEN en verder aanbehooren; op Olde Galileën, onder Leeuwarden, gequot. N, no. 39 en 40; by *J.* en *F van Noord* in gebruik. Waarop geb. is *f* 563 - 0 - 0.

Het eerste perceel vier weken na den finalen palmslag, en de anderen den 12den MEI 1815 te aanvaarden; alles op den 19den en 27sten DECEMBER 1814, des voormiddags van 10 tot 12, en des namiddags van 2 tot 4 uren te bezien.

De notaris STINSTRA, te Franeker, presenteert, publiek by stryk- en verhooggeld, te verkoopen:

I. Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUURE, en vier-en-zestig en een halve pondematen BOUW- en GREIDLAND daarby behoorende, alles staande en gelegen onder den dorpe Hitzum, in de jurisdictie van Franeker, de Huizinge onder Hitzum gequoteerd met no. 8.
II. Zes pondematen GREIDLAND, gelegen onder Hitzum.
III Zeven pondematen GREIDLAND, aldaar.
IV. Acht pondematen GREIDLAND, aldaar.

Alle deze Vastigheden by *Sybren Sytzes Jaarsma* en *Antje Tietes*, echtelieden, als eigenaars in gebruik; PETRI en MEI 1815 vry te aanvaarden.

Wie gading maakt, kome, op DONDERDAG den 29sten DECEMBER 1814, by den finalen palmslag, des namiddags ten twee uren, in de herberg de Bogt van Guiné, te Franeker.

De notaris STINSTRA, te Franeker, presenteert, op WOENSDAG den 28sten DECEMBER 1814, ten huize van *Jan Harings Bontekoe*, kastelein te Minnertsga, by den finalen palmslag, des namiddags ten één uur, publiek, by verhooggeld, te verkoopen:

I. Eene uitmuntende en tot alle affaires zeer geschikte HUIZINGE, staande en gelegen op het best van de Buuren te Minnertsga, aldaar gequoteerd met no. 18, met een ruim HOUTSTEK, TIMMERSCHUUR en TUIN daarby behoorende; alles by *Jacob Tjeerds Vellinga*, als eigenaar bewoond en gebruikt, den 12den MEI 1815 vry te aanvaarden. Waarop geboden is *f* 1515 - 0 - 0.

II. Eene SCHUUR en twee roeden TUIN, achter het eerste perceel gelegen, by denzelven als eigenaar in gebruik; en den 12den MEI 1815 te aanvaarden. Waarop geboden is *f* 125 - 10 - 0.

De griffier S. WYBENGA, zal, ten overstaan van den notaris A. STINSTRA, op MAANDAG den 19den DECEMBER 1814, by den finalen palmslag, des avonds ten 6 uren, ten huize van *ANNE HARINGS RUURDA*, in het Harlinger Veerhuis, te Franeker, verkoopen:

Vyf en een half pondematen uitmuntend GREIDLAND, gelegen ten Westen onder Franeker, vry van Dykschatting wordende by *Johannes Pook* in huur gebruikt, Petri 1815 vry te aanvaarden.

De griffier S. WYBENGA zal, op DONDERDAGEN den 22sten DECEMBER 1814 by de beschryving, en den 29sten DITO, by den finalen palmslag, telkens des namiddags ten twee uren, in het Heeren Logement, te Franeker, publiek by strykgeld verhuren, voor den tyd van vyf jaren, ingaande PETRI en MEI 1815:

Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, onder Tzum, groot 68¼ pondematen, waarvan 10 pondematen BOUW- en de overige GREIDLANDEN zyn, belast met 20¼ florenen Dykschatting; wordende by *Minne Pieters* als eigenaar bewoond.

Mr. J. C. BERGSMA, Jz., notaris, te Leeuwarden, als daartoe door de belanghebbenden gequalificeerd, zal, ten overstaan van mr. J. D. WIERDSMA, notaris, mede binnen deze stad, aan den meestbiedenden, by verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene groote, hegte en voor kort modern gebouwde HUIZINGE, en daar achter gelegene ruime TUIN, staande en gelegen in het Zaailand, te Leeuwarden, zynde het gewezen Locaal der Vrymetzelaars Loge, voorzien van onderscheidene vertrekken, en onder anderen van eene extra groote voorzaal, met nog eene groote achterzaal, op 1mo. MEI 1815 vry te aanvaarden; alles breder by billetten gespecificeerd, en op de respective zitdag te bezien. Waarop geboden is de geringe summa van *f* 6279 - 0 - 0.

Wie gadinge maken, komen, op WOENSDAG den 28sten DECEMBER 1814, by den finalen palmslag, in het voorschreven Locaal, des avonds ten vyf uren precies, en koope op de als dan voor te lezene conditien, die inmiddels te vernemen zyn, by genoemde notarissen.

)-( )-( )-(**U**it de hand te koop: Een KOFFE-SCHIP, lang 75 voet, wyd 19 voet, hol 9 voet; te bevragen en leggende te Sneek, by *AGE van der WERFF*.

HOUTVERKOOPING.

Men presenteert op ZATURDAG den 24sten DECEMBER 1814, des namiddags ten één uur, ten huize van *JACOB TJEERDS VELLINGA*, kastelein op Bergumerdam, publiek by hoelgoed, te verkoopen:

Eene groote menigte percelen zoo STAMBOOMEN als WEEKHOUT, staande in het Distrikt Tietjerksteradeel.

Die hier nog eenige percelen gelieven by te voegen, worden verzocht, daarvan ten spoedigsten opgave te doen, ten kantore van den openbaren notaris Mr. P. M. B. BRAUNIUS, te Bergum.

UIT DE HAND TE KOOP.

Om moverende reden, eene voor weinige jaren nieuw gebouwde KOOPMANS-HUIZINGE, met de daarby zynde twee groote HOUTSCHUREN, voor en agter ERF, alzoo tot hout-negotie extra geschikt, staande even binnen de Kerkpoort, te Harlingen; iemands gading zynde, vervoege zich by den eigenaar *D. H. van Dorpen*, ten gemelden stede, die billyk wil handelen.

..*.* **T**OT HET EINDE DEZES JAARS, worden VOOR DE HELFT DER PRYS aangeboden: Twee Werken van wylen den Hoogleeraar Y. VAN HAMELSVELD, het eene getiteld: *Het Evangelie volgens het Oude Testament: of, Onderzoek welke kundigheden van den Godsdienst en Zedeleere de menschen, volgens den Inhoud der Boeken des O. T van de alleroudste tyden af, van eeuw tot eeuw door Goddelyk onderwys gehad mogen hebben.* Een Deel, gr. 8vo., voor *f* 2 - 8 - 0 in plaats van *f* 4 - 16 - 0 —— Het andere getiteld: GESCHIEDENIS DER JODEN *sedert de verwoesting van de Stad en Tempel van Jeruzalem, tot den tegenwoordigen tyd.* Een Deel, gr. 8vo., voor *f* 1 - 13 - 0 in plaats van *f* 3 - 6 - 0 —— De uitgave geschied te Amsterdam, by JOH. VAN DER HEY, en alom.

NB. NB. NB. **D**e deurwaarder executant RINNERT HUIZINGA, als daartoe door den ontvanger-generaal J. K. TEITSMA, te Leeuwarden geautoriseerd, presenteert by executie, te verkoopen:

Eene HUIZINGE, staande en gelegen te Kollum, letter A, no. 174, door *Petrus Faber*, gewezen Percepteur te Kollum, als eigenaar bewoond geweest. Deze verkoop geschiedt, ter bekoming van het geen gemelde *Petrus Faber*, in zyne gemelde qualiteit, wegens zynen ontvang over den jare 1814, aan den Lande is verschuldigd, ter somma van *f* 2295 - 3 - 10.

Wie hier aan gadinge maakt, kome, op MAANDAG den 19den DECEMBER 1814, des avonds ten vyf uren, by den kastelein *W. D. LUBBERTS*, in de herberg het Zwart Paard, te Kollum, by den eersten zitdag.

NB. NB. NB. **A**l wie genegen is een compleete APOTHEKERS-WINKEL, met zyn INGREDIENTEN en GEREEDSCHAPPEN over te nemen, het zy by Tauxatie of uit de Hand, op aannemelyke conditien; kan zich vervoegen by den apotheker *D. van RUTH*, te Leeuwarden, welke die affaires een reeks van jaren met veel succes heeft geëxerceerd. —— Alsmede de DUBBELDE-HUIZINGE, zeer geschikt voor allerleije Affaires, te HUUR of te KOOP.

UIT DE HAND TE KOOP, om op den 12den MEI 1815, of ook eerder, te aanvaarden: Eene groote en neringryke HUIZINGE, staande op de Korenmarkt, te Leeuwarden, waarin zedert meer dan 80 jaren, eene zeer beklante Zilversmids affaire is geexerceert, met WINKEL GEREEDSCHAPPEN, Goud, Zilver, en alles wat daarby behoorende is. —— Nadere informatien, by mr. J. C. BERGSMA, Jz, notaris, op de Deinumer Zuipmarkt, te Leeuwarden.

)-( )-( )-(**U**it de hand te koop: Eene zeer nette WONINGE, meest nieuw vertimmerd, staande en gelegen op het Noord-Vliet, buiten Leeuwarden, letter M, no. 96; te bevragen by de eigenaarsche de weduwe *HENDRIK JACOBS SLAAF* aldaar, by haar zelven wordende gebruikt.

heeft aan het verlangen van het publiek, hetwelk begerig was hem weder te zien, niet kunnen voldoen. Men hoopt heden, dit genoegen te zullen genieten.

Z. K. H. de Souvereine Vorst der Vereenigde-Nederlanden, heeft wel willen toestaan, dat zijne Beeltenis, ten voeten uit geschilderd, en door de stad Brussel gekogt, in eene der zalen van ons Museum geplaatst wierde. De plegtige plaatsing van dit schilderstuk, hetwelk de grootste der aan het penceel van den heer *van Brée* aandoet, heeft gister morgen plaats gehad. De baron *van der Linden d'Hooghorst*, maire der stad, begaf zich, vergezeld van deszelfs adjuncten, benevens de leden van den municipalen raad, op den middag, van het Stadshuis naar het Museum. Bij hunne aankomst wierd dit schilderstuk, hetwelk in de voornaamste zaal, onder een verhemelte geplaatst was, onder het algemeen gejuich van eene talrijke vergadering, ontdekt. De heer *de Bosschaert*, lid van den municipalen raad en conservateur van het Museum, deed bij deze gelegenheid aan den maire en de vergadering, eene aanspraak, op de omstandigheden toepasselijk.

Van den 10*den.*

Omtrent de militaire maatregelen, welke op de Fransche grenzen genomen worden, blijven de berigten dezelfde. Men wil, dat de Fransche regering, tot na den afloop van de Weener onderhandelingen, de grenzen op dien voet bezet zal laten. De troepen zijn zoo veel mogelijk voltallig, en de magazijnen voorzien. Doch wat daar ook van zij, men bemerkt met veel genoegen, dat de goede verstandhouding en het onderling verkeer tusschen Frankrijk en deze landen, dagelijks toeneemt. Men wil ook stellig onderrigt zijn, dat de Fransche officieren, welke paspoorten gevraagd en reeds ontvangen hadden, ten einde naar Amerika over te steken, een wenk bekomen hebben, om zich niet in te schepen, en men schrijft zulks toe aan de tusschenkomst van lord *Wellington.*

Men arbeidt thans met de meeste ijver aan de verdere organisatie van de armée; dit en het budjet voor het aanstaande jaar, maken thans de meeste bezigheid voor onze regering uit. Men wil, dat met het begin van het aanstaande jaar, nog eenige veranderingen zullen plaats hebben, ten einde de vermeerdering van onze nationale troepen gemakkelijk te maken.

Eergisteren ontstond er brand in het dorp van Schaerbeek, bij deze stad gelegen. Door gebrek aan brandspuiten, heeft men de vlammen niet kunnen meester worden, voor dat het gebouw geheel afgebrand was.

LEEUWARDEN, *den* 14 *December.*

Gelezen zijnde eene missive van den heer directeur der directe belastingen, van den 9den dezer, no. 85, daarbij inzendende de bij hem geformeerde kohieren, van de belasting op de patenten, wegens het derde quartaal van dezen jare.

Is na examinatie van gemelde kohieren, geresolveerd:

Art. 1. De voormelde suppletoire kohieren, bij deze te arresteren en exécutabel te verklaren.

2. Alle de bepalingen bij art 1 — 5 van onze resolutie, van den 4den julij ll., no. 498, voorgeschreven, ten aanzien van de expeditie der primitive kohieren van de patentpligtigen, aan de onderscheidene plaatselijke besturen, de overgifte van dezelve aan de ontvangers en de bekendmaking dat die kohieren invorderbaar zijn verklaard, zullen ook ten aanzien van deze suppletoire kohieren worden geobserveerd.

3. De patentpligtigen, welke zich over hunne aanslagen in de suppletoire kohieren bezwaard mogten vinden, zullen hunne reclames deswegens behoorlijk en naar de wet ingerigt, voor zoo verre zij in het district Leeuwarden woonachtig zijn, aan ons, doch voor de districten Heerenveen en Sneek, bij de heeren commissarissen van die districten, moeten indienen, uiterlijk voor den 12den maart 1815.

4. De heeren commissarissen in de districten Heerenveen en Sneek, te belasten met de exécutie van deze resolutie, welke mede zal worden gebragt ter kennisse van de plaatselijke besturen in het district Leeuwarden; zullende verders een afschrift van dezelve worden gezonden aan den heer directeur der directe belastingen, en aan de heeren controlleurs, ten einde voor zoo verre ieder hunner betreft, zich daar naar te gedragen. — Terwijl eindelijk van deze resolutie, door insertie van dezelve in de Leeuwarder Courant, aan de belanghebbende zal worden kennis gegeven.

Leeuwarden, den 12den december 1814.

De Gouverneur van de Provintie Vriesland,
I. ABINGA VAN HUMALDA.

Heden is alhier, door de groote kerkenraad der nederduitsche gereformeerde gemeente, ter vervulling der vacature, opengevallen door het vertrek van den wel eerw. heer Do. *A. Lens*, naar Dordrecht, gemaakt het navolgende twaalftal:

DD. *E. Voet van Campen*, te Bolsward; *B. F. Tijdeman*, te Hervelt; *H. Heppener*, te Dragten; *P. Koumans Brouwer*, te Joure; *J. A. Streso*, te Kampen; *B. Nieuwold*, te Zuidbroek; *A. ter Hoeven*, te Lochem; *H. van Hagen*, te Oudwoude; *M. H. Rignalda*, te Terkaple, *A. Gerlach*, te Groningen; *A. H. Zandbergen*, te Doesburg, en *J. van Slogteren*, te Hoorn.

De laatste WEENER BRIEVEN van den 30sten november bevestigen geenzints het gerucht, als of de zak n op het congres volkomen geregeld waren (zie onze vorige Courant, uit Frankfort), intusschen melden particuliere brieven, dat men hoopt binnen kort deswegens in het zekere onderrigt te worden, daar het schijnt dat het verblijf der verbondene Monarchen in Weenen van geen langen duur zal zijn, en men niet twijfelt, of voor derzelver vertrek er eene officiële verklaring in het licht zal komen. Brieven uit Weenen van den 2den dezer melden, dat men verzekert, dat het vertrek der verbondene Mogendheden, in den loop van deze maand zoude plaats hebben; men voegde daarbij, dat HH. MM. de Koning en de Koningin van Beijeren, den 7den reeds zouden vertrekken en korten tijd daar na zoude het vertrek van HH. MM. den Keizer en Keizerin van Rusland volgen; terwijl voor den 20sten alle de overige Souvereinen gemelde residentie verlaten zouden hebben.

De Directeur der indirecte belastingen in Vriesland, in aanmerking nemende, dat zommige Koorn-Molenaars, als noch niet hebben voldaan aan het Besluit van Z. K. H. van den 28sten julij 1814, no. 38, herinnert:

1°. De geenen, welke verzuimd hebben Request in te leveren, ter bekooming eener acte van admissie, om zulks alsnog te doen voor den 25sten dezer maand.

2°. De zoodanigen, welke in gebreke zijn de vereischte borgtochten in te dienen, om zulks als nog te doen, mede voor den 25sten dezer maand. En

3°. Om hunne acten van admissie ten spoedigsten en wel uiterlijk voor het einde dezes jaars, ten zijnen bureele te ligten.

Leeuwarden, den 15den december 1814.

De Directeur voorn.,
ANDREÆ, Gz.

De Directeur der indirecte belastingen in de Provintie Vriesland, verwittigt bij deze, alle Armen-Directiën en Godshuizen, aan welke bij het vorig Gouvernement of in de loop van dit jaar, concessiën tot restitutie van indirecte belastingen en steenkolen zijn verleend, dat op onderscheidene kantoren van de indirecte belastingen, formulieren van Declaratoiren tot het bekomen van restitutie gevorderd, ter visie liggen.

De Directeur inviteert bij deze, de Arme-Directiën, Godshuizen, Fabrijkanten en Trafijkanten, voor zoo verre over den jare 1814 aanspraak op restitutie hebben, om *onverwijld na den afloop van dit jaar*, de Declaratiën gemunieerd met de stukken bij art. 6, 7, 10 en 11 van het Reglement op de Vrijdommen van den 20sten mei 1807, vermeld aan hem Directeur, ten fine van onderzoek en voorlopige liquidatie, franco intezenden.

Leeuwarden, den 15 december 1814.

De Directeur voornoemd,
ANDREÆ, Gz.

De gemeente-ontvanger der stad Leeuwarden, herinnert den belanghebbenden, dat de stedelijke belastingen van de huurswaarde, van gebouwde eigendommen, alsmede van den aanslag in het lantaren-, brandspuit en ratelwachts-gelden, over den jare 1814, bij notificatie van heeren-burgemeesteren dezer stad, in dato 25sten augustus ll., uitgeschreven, uiterlijk voor den eersten januarij 1815, ten zijnen kantore moeten aangezuiverd worden; zullende de nalatigen zich zelven de gevolgen van het verzuim der aanbetaling, te wijten hebben.

Leeuwarden, den 15 december 1814.

LAMBs. IDZARDI.

*** Heden zijn getrouwd,
DIRK EMBDERVELD RUITENGA,
advokaat, weduwenaar, en
WIMPJE VAN VOORST, *van Harderwijk.*
LEEUWARDEN, den 7 december 1814.

*** Ons eenigst dochtertje, SIETSKE, den 6den october dezes jaars geboren, wierd ons heden, door den dood ontrukt.

LEEUWARDEN,	W. BEEKKERK,
den 6 december	E. BEEKKERK,
1814.	geboren DE VRIES.

*** Heden na den middag, ongeveer drie uren, was voor mij en mijne kinderen zeer treffend, het afsterven van mijnen veel geliefden echtgenoot, den heer en mr. DANIEL DE BLOCK VAN HAERSMA, oud grietman van Agtkarspelen, enz., enz.; zijn weigeboren ontsliep zeer zagt, na een verval van kragten zedert eenige dagen, in den ouderdom van 82 jaren en 6 maanden.

BUITENPOST, den	M. VAN HAERSMA,
7den december 1814.	geboren WYBRANDI.

*** Heden middag omstreeks één uur, heeft het den vrijmachtigen God behaagd, onze waarde moeder, UILKJE HILLEBRANDS, weduwe van JETZE OFFES BOTTINGA, met deweike zij 61 jaren, in den echt geleefd had, aan een verval van krachten, door den dood van ons weg te nemen, in den hoogen ouderdom van circa 93 jaren.

Geve door deze, voor ons zoo smertelijk verlies kennis aan vrienden en bekenden; verzoekende tevens van rouwbeklag verschoond te blijven.

LEEUWARDEN, den	O. J. BOTTINGA,
10 december	*mede uit naam van mijnen broeder.*
1814.	

LEEUWARDEN, den 13 december 1814. Heden overleed in het 80ste jaar zijns ouderdoms, aan een spoedig verval van kragten TEUNIS EPPING, in leven mr. Grofsmidt alhier.

*** Heden morgen 8½ uren, overleed in vol vertrouwen op haren Verlosser, onze tedergeliefde moeder en grootmoeder, FEMKJE JANS, wed. wijlen de koopman YPE RUITINGA, aan een langdurige sukkeling en verval van kragten, in den hoogen ouderdom van 92 jaren en ruim vier maanden; hare zalige standverwisseling is onze troost.

LEEUWARDEN,	CATARYNA RUITINGA,
den 11 december	wed. JAN NIEUWENHUIS.
1814.	DIRK EMDERVELD RUITINGA.

*** Heden nacht omtrent één uur, overleed onze waarde vader, D. VELLINGA, aan de gevolgen eener beroerte, in den ouderdom van ongeveer 73 jaren.

HARLINGEN,	M. VELLINGA,
den 14 december	*mede uit naam van mijne zusters*
1814.	*en schoonbroeders.*

PRYS-COURANT VAN EFFECTEN.

Beurs te Amsterdam, den 13 *December* 1814.

Werkelijke Schuld	2½ pCt.	37	à	37¾
Uitgestelde Schuld	2½ —	3¼	à	3⅜
Domein rescriptien	4 —	69	à	69½
Bons van het syndikaat 5de serie	5 —	97½	à	98¼
Idem idem, 6de serie . . .	5 —	94	à	94½
Idem idem, 7de serie . . .	5 —	91½	à	92
Idem idem, 8ste serie . . .	5 —	90	à	90½
Tiers Consolidé	5 —	72½	à	73
Certific. bij *Ketwich en Voomb.* c. s.	5 —	68½	à	69
Idem Monte Napoleon . . .	5 —		à	
Idem Napelsche fondsen . . .	5 —	45	à	45½
Rusland, bij *Hope en Comp.* . .	5 —	62½	à	62¾
Russch. Coupons	5 —	63½	à	64½
Weener bank bij *Goll en C.* .	6 —	20¼	à	20½
— dito	4 —	15	à	16
Certific. op dezelve, bij *Goll en Comp.*	5 —	23½	à	23¾
Spanje, neg. bij *Hope en Comp.* 1807	5½ —	31½	à	32
Spaansche Coupons	—	12	à	13
Zweden, bij *Hogguer en Hasselgr.*	5 —	40	à	42
Zweedsche Coupons	—	29½	à	30
Pruissen, bij de wed. *Uberf. en Serr.*	5 —	90	à	91
Amerika, bij *Hope en Comp.* . .	5½ —	85	à	86

AANMERKING. —— In de Advertentie der SCHOUT van de gemeente Blya, bladzyde 2, het 3de advertentie van boven, staat MAANDAG den 20sten dezer, moet zyn MAANDAG den 19den DITO. Alsmede om de Kerkvoogden te authoriseren tot Negotiatie van een Kapitaal van *f* 3000 - 0 0, onder special verband van de Kerkegoederen, ten einde daarmede een gelyk Kapitaal dat opgevraagd wordt, tegen MEI 1815, af te betalen.

De VOOGDEN van het roomsch katholyk Weeshuis, te Leeuwarden, zullen, by beslotene briefjes, voor den tyd van zes jaren, in te gaan PETRI 1815, verhuren:

I. Acht-en-een-tweede pondematen GREIDLAND, gelegen onder den dorpe Goutum, thans in gebruik by *Johannes de Faber.*

II. Vier pondematen GREIDLAND, gelegen onder Goutum, by dezelve in gebruik.

III. Twaalf pondematen GREIDLAND, gelegen onder Goutum, thans in gebruik by *Tymen Aukes Overdyk.*

IV. Zes pondematen BOUWLAND, gelegen onder Huisum, thans in gebruik by *R. van der Ploeg.*

De schryvers worden verzocht, hunne briefjes voor den 31sten DECEMBER 1814, in te zenden, aan den Rentemeester *Jacobus Bruinsma*, woonende op de Nieuwestad, alwaar ook de condities te vernemen zyn.

De EIGENAREN zyn voornemens, in het laast van JANUARY of begin van FEBRUARY aanstaande, publiek, in percelen te doen inzetten en daarna te verkoopen:

Ruim honderd à honderd-en-vyftig-duizend vierkante roeden HOOGE VEENEN, waarvan de Ondergronden na de Afturving ter Cultuur kunnen worden bereid, alle gelegen in de buurschap Arrien, gemeente Ommen, in de provintie van Overyssel, aan de nieuws aangelegde Vaart over Hasselt naar die Veenen, welke Vaart tot in gezegde Veen zelve bevaarbaar is voor groote Schepen, met staande Masten en gaande vyf Voeten diep; zullende de dag der Verkoop nader worden geadverteerd.

BY BESLOTEN BRIEFJES TE HUUR

VOOR VYF JAREN.

Eene ZATHE en LANDEN, gelegen te Poppingawier, by *Harmen Eeltjes* in gebruik, groot 48 pondematen, PETRI en MEI 1815 vry te aanvaarden. —— De briefjes moeten ingeleverd worden by Dr. *J. VITRINGA COULON*, te Leeuwarden, vóór of uiterlyk op VRYDAG den 23sten DECEMBER 1814.

BY BESLOTEN BRIEFJES TE HUUR, VOOR VYF JAREN.

Eene ZATHE en LANDEN, staande en gelegen aan den Heerenweg, in den dorpe Jellum, behoorende aan de Kerk van voormelden dorpe, groot over het geheel 68 en een half pondematen, alle GREIDLAND; thans by *Ettje Elzes Kistra* in gebruik, en op ST. PETRI 1815 vry van huringe.

De briefjes moeten ingeleverd worden voor den 20sten DECEMBER 1814, aan den advocaat J. H. J. VAN WAGENINGEN, letter C, no. 103, te Leeuwarden; by wien inmiddels de voorwaarden te vernemen zyn.

By beslotene briefjes te Huur: De ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUURE en verdere annexen, *GROOT BORNEMEER* genaamd, groot naar naam en faam zeven-en-tachtig pondematen, buiten het HORNLEGER, staande en gelegen onder den dorpe Oudkerk; thans by *Pieter Jans en Vrouw* als huurders in gebruik, PETRI en MEI 1815 vry te aanvaarden. De gegadigden hebben hunne briefjes te bezorgen ten huize van den Heer en Mr. BOCCHUS SLOTHOUWER, Procureur by de Regtbank ter eerster Instantie, te Leeuwarden, uiterlyk op ZATURDAG den 24sten DECEMBER 1814, by wien de condities der Verhuringe zyn te vinden.

EEN SMIDS KNECHT, welke zyn Handwerk geheel of ten deele verstaat, kan op aanstaande MEI werk bekomen, by *DOUWE B. FABER*, te Jellum.

Te LEEUWARDEN, by de weduwe D. R. SMEDING en M. KOON.

B[illegible]EREN VAN DE GEMEENTE SLOTEN presenteeren, publiek by strykgeld, aan den meestbiedenden, te [illegible] voor den tyd van twee jaren:

D[illegible]MOLEN, te Sloten, welke thans merkelyk meer voordeel voor den Huurder aanbrengt, dan in vroegere jaren, [illegible] hier thans, boven het Gemaal van de Bakkers, eene groote en florissante Branderye aanwezig is.

Wie hier [illegible]dinge maakt, kome, op DINGSDAG den 27sten DECEMBER 1814, des namiddags ten twee uren, op [illegible] Raadhuize, te Sloten, en hore op voor te lezene conditien.

ZEG HET VOORT.

De SCHOUT DER GEMEENTE VAN OLDEBERKOOP convoceert, de voormalige floreenplichtige ingezetenen van den [illegible] godsdienst van den dorpe Boyl, tegens DONDERDAG den 29sten DECEMBER 1814, des morgens ten elf uren, [illegible] kerk aldaar, ten einde twee nieuwe KERKVOOGDEN te benoemen; voorts de Rekening der afgaande te helpen [illegible] na welbevinding te sluiten.

Oldeberkoop, den 5 december 1814.

De Schout voornoemd,
D. H. JAGER.

De SCHOUTEN VAN DE GEMEENTEN OLDEBERKOOP, NOORDWOLDE, WOLVEGA EN SONNEGA roepen, by deze op, alle de floreenplichtigen van de twintig dorpen, bevorens onder het voormalig district West-Stellingwerf hebbende behoord, tegens DINGSDAG den 27sten dezer, des morgens ten 11 uren, in de gewoone Stemplaatzen; ten einde te stemmen in ieder dorp, EEN GECOMMITTEERDE, die met elkanderen, op WOENSDAG den 28sten dito, des morgens ten 11 uren zich sisteren, ten huize van *KLAAS H. KOPFER*, kastelein te Wolvega, en aldaar de Rekening van den gewezen Ontvanger-Generaal der Floreen-Rente van voornoemde voormalig District op te nemen; en zoodanig te sluiten als by meerderheid van stemmen bevonden zal worden te behooren. —— Voorts het batig Slot te ontvangen, en daar voor te kwiteeren.

De Schouten voornoemd,
D. H. JAGER.
A. L. BOVENKAMP.
F. P. KLYNSMA.
J. T. F. HUGUENIN.

Den [illegible] december 1814.

De SCHOUT DER GEMEENTE MILDAM convoceert, mits deze, de stemgerechtigde voormalige floreenplichtige ingezetenen van den hervormden godsdienst der dorpen Hoornsterzwaag, Jubbega, Schurega, Oude-en Nieuwehorne, tegens WOENSDAG den 28sten DECEMBER 1814, des morgens ten elf uren, in de Kerk te Nieuwehorne, ten einde by meerderheid van stemmen te beslissen, omtrent de provisioneele dispositie der floreenplichtigen van laatstgemelden dorpe, van dato den 10den NOVEMBER ll., strekkende om de Reparatie en Vernieuwing van de KERKE-TOREN, te Nieuwehorne, ten kosten van de Pastoriebeurs van het hervormd Kerkgenootschap van Nieuwehorne cum annexis, te doen effectueeren.

BRONGERGA, den 12 december 1814.

De Schout voornoemd,
DE BLOCQ VAN SCHELTINGA, Mz.

De SCHOUT DER GEMEENTE MENAAM convoceert, by deze, de hervormde floreenplichtigen van den dorpe Beetgum, op WOENSDAG den 28sten DECEMBER 1814, des middags ten twaalf uren, in de Kerk aldaar, ten einde de Kerke-Rekeninge op te nemen en te sluiten, en eenen KERKVOOGD te stemmen.

LEEUWARDEN, den 14 december 1814.

De Schout der gemeente Menaam,
G. F. BARON THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG.

De SCHOUT VAN DE GEMEENTE ALMENUM roept, mits deze op, de gereformeerde floreenplichtige, en hoofden der huisgezinnen van den dorpe Achlum, ten einde te compareren, op DINGSDAG den 27sten DECEMBER 1814, des morgens ten 10 uren, in de Dorpskerk aldaar, omme te delibereren en te besluiten over eene door Kerkvoogden te doene Voordracht, betrekkelyk hunne Administratie.

ALMENUM, den 12 december 1814.

Namens de Schout voornoemd,
U. P. DRAISMA, griffier.

De SCHOUT VAN DE GEMEENTE WOLVEGA roept, by deze op, de floreenplichtige van den hervormden godsdienst, van navolgende dorpen, als: Nyholtpa op DONDERDAG den 29sten DECEMBER 1814. Idzert op VRYDAG den 30sten DITO, en die van Wolvega op ZATURDAG den 31sten DITO, en wel des morgens ten 10 uren, in de respective Dorpskerken, ten einde in ieder dorp nieuwe KERKVOOGDEN te stemmen, en tevens de Kerke-Rekening te helpen opnemen en sluiten.

WOLVEGA, den 14 december 1814.

De Schout voornoemd,
F. P. KLYNSMA.

De VREDEREGTER van het kanton Bolsward, arrondissement Sneek, provintie Vriesland, roept, mits deze op, alle den genen, welke vermeenen geregtigd te zyn tot de Nalatenschap van wylen ALLERT SAMUELS, alhier in het St. Anthony Gasthuis overleden den 9den NOVEMBER dezes jaars; alsmede de Erfgenaam of Erfgenamen van wylen OCKJEN GROENEWOUD, in leven huisvrouw van wylen ALLERT SAMUELS voornoemd, die reeds voor jaren ter bovengemelden plaatze overleden was, doch wiens Nalatenschap onder na wylen ALLERT SAMUELS is berustende gebleven; en voor zoo verre bekend, thans beide zonder wettige beschikking, nagelaten. Om wegens derzelver onderscheidene pretentien op bovengemelde Boedels, zich binnen den tyd van veertien dagen, ter griffie van het Vredegeregt van het kanton Bolsward aantemelden, ten einde door dezelve zoodanige beschikkingen dienaangaande zal kunnen worden gemaakt, als het belang dier onderscheidene Boedels vordert. Zullende anders daaromtrent verders, ingevolge de Wet worden gehandeld.

BOLSWARD, den 14 december 1814.

Uit naam van de Vrederegter voornoemd,
P. DE KOK, griffier.

De notaris W. B. KOOL VAN HEERENS, te Heerenveen, zal, op VRYDAG den 23sten DECEMBER 1814, des namiddags ten 3 uren, ten huize van de wed. *J. C. VOLKMAN*, kasteleinske in het Heeren-logement, aldaar, by den finalen palmslag, verkoopen:

I. Eene voortreffelyke en voor weinige jaren nieuw gebouwde HEEREN- (thans gedeeltelyk door de regtbank van eersten aanleg, tegens en om eene huur van 780 guldens geoccupeerde), en ook zeer geschikte KOOPMANSHUIZINGE, staande en gelegen aan de Linde-Gragt, op het aangenaamste en tevens neringrykste gedeelte van het Heerenveen, gequoteerd met no. 30, benevens STALLINGE, BLEEKVELD en TUIN cum annexis.
II. Eene STALLINGE en BLEEKVELD cum annexis, mede aldaar onder no. 36. Waarop geb. is *f* 430 - 0 - 0.
III. Eene HUIZINGE met derzelver STEDE en GROND cum annexis, mede aldaar, gequoteerd met no. 33; wordende door *Anthoon Stark* bewoond, tot den 12den MEI 1815, bezwaard met vier Guldens jaarlyksche Grondpacht. Waarop geboden is *f* 230 - 10 - 0.
IV. Een TUINTJE, gelegen op het Heerenveen in Ængwirden, sub no. 61. Waarop geboden is *f* 250 - 0 - 0.
V. Drie mad KLYNLAND, gelegen in het Oosterzeengerveld, onder Schoteruiterdyken. —— En
VI. De gerechte helfte van een-en-een-tweede mad HOOILAND, gelegen op de Oudehoorns, onder Schoteruiterdyken. Waarop geboden is *f* 160 - 15 - 0.
VII. Drie mad best HOOILAND, voorzien met goede KLYN, gelegen onder den dorpe Oldeholtwolde. Waarop geboden is *f* 150 - 0 - 0.
VIII. Drie mad best KLYNLAND, gelegen onder den dorpe Rohel, belast van ouds met 7 stuivers floreen. Waarop geboden is *f* 200 - 0 - 0.
IX. Een BOSCH, staande en gelegen onder den dorpe Rotsterhaule, lang 100 en breed 13 roeden. Waarop geboden is *f* 150 - 10 - 0.
X. Een BOSCH, mede aldaar, lang 60 en breed 12½ roeden. Waarop geboden is *f* 220 - 0 - 0.
XI. Een perceel KLYNLAND en BOSCHJE, gelegen in de 20ste Stelle van den dorpe Rottum, groot met zyn Water ongeveer twee-en-een-tweede mad. Waarop geboden is *f* 70 - 10 - 0.
XII. Ongeveer zes mad best KLYNLAND, gelegen onder den dorpe Rottum. Waarop geboden is *f* 1055 - 0 - 0.
XIII. Negen en een half mad best HOOILAND, gelegen mede aldaar. Waarop geboden is *f* 571 - 0 - 0.
XIV. De gerechte helfte in een stuk KLYNLAND, gelegen in het Hollander-Schar, in de 33 en 34ste Stelle van Sint-Johannisga, groot ongeveer vyf-en-een-tweede mad. Waarop geboden is *f* 485 - 10 - 0.
XV. De gerechte helfte van tien mad best HOOILAND, gelegen onder den dorpe Rotstergaast. Waarop geboden is *f* 760 - 0 - 0.
XVI. De gerechte helfte van zes mad HOOILAND, voorzien van goede KLYN, mede aldaar. Waarop geboden is *f* 360 - 0 - 0.
XVII. De gerechte helfte van gelyke zes mad HOOILAND, mede aldaar, in de Bindermaden. Waarop geboden is *f* 290 - 5 - 0.
XVIII. De gerechte helfte van drie mad, aldaar. Waarop geboden is *f* 101 - 10 - 0.

De notaris W. B. KOOL VAN HEERENS, te Heerenveen, benoemd by vonnis van de regtbank ter eerster instantie, te Heerenveen, zal, op ZATURDAG den 24sten DECEMBER 1814, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *TJITTE FOEKES HOEKSTRA*, kastelein te Heerenveen; op verzoek van gemelde *Tjitte Foekes Hoekstra*, in qualiteit als vader en natuurlyke voogd over zyne minderjarige kinderen, by zyn wylen huisvrouw *Dirkje Dryfhout* in echte verwekt, met namen *Dirkje* en *Isabelle Tjittes Hoekstra*, voor de gerechte één-vierde; van *Anke Dryfhout*, weduwe *Cornelis de Lang*, mr. zilversmid, mede aldaar, voor de gerechte drie-achtste; en van *Ane de Lang*, koopman, insgelyks te Heerenveen, voor de resterende drie-achtste gedeeltens, in tegenwoordigheid van de toeziende voogd *Hendrik Taconis*, mr. bakker, mede aldaar, by de finale toewyzinge, verkoopen:

I. Zestien mad MADEN, gelegen in no. 18, te Tjallebird, kanton Heerenveen; bezwaard met 27 stuivers floreen, en met onderhoud der Waterlossinge. Waarop geboden is *f* 4480 - 14 - 0.
II. De gerechte helfte in negen mad SCHARLAND, gelegen by Vierhuis, onder Rohel, gemeente Sint-Johannisga, *HET WESTERSCHAR* genaamd, wandelende eigen met den heer *Scheltinga*. Waarop geboden is *f* 450 - 0 - 0.
III. *a.* De gerechte één-derde in zes mad SCHARLAND, by Vierhuis, onder Rohel voornoemd, *DE BOTERKAMP* genaamd;
b. De gerechte één-derde in één-tweede mad SCHARLAND, gelegen in no. 24 en 25, te Rotsterhaule, gemeente Sint-Johannisga voornoemd, wandelende eigen met *Jan Jans Greeveling*;
c. Een-derde in één-tweede mad SCHARLAND, gelegen op de Gaast, gemeente Sint-Johannisga, wandelende eigen met gemelde *Greeveling*. Waarop geboden is *f* 185 - 0 - 0.

Alles op voorwaarden, by opgenoemden notaris te vernemen, ten wiens kantore de memorie van lasten is gedeponeerd.

De notaris W. B. KOOL VAN HEERENS, zal, *ten gevolge het Consent, daartoe door Hun Ed. Groot Achtbaren de Heeren Gedeputeerde Staten van Vriesland, in dato 3den December 1814 verleend*, in het openbaar, aan den meestbiedenden, ter verkoop aanbieden:

De zoogenaamde DORPS-GRIE, gelegen in de 16de Stelle van den dorpe Rotsterhaule, groot ongeveer drie mad, voorzien van overheerlyke beste KLYN; en zulks in perceelen, by billetten gespecificeerd.

Wie gadinge daaraan maakt, kome, op DINGSDAG den 27sten DECEMBER 1814, des namiddags ten drie uren, ten huize van *WILLEM WILLEMS POSTMA*, kastelein aan Sint-Johannisgabrug.

Uit de hand te Koop of te Huur: Eene royale HUIZINGE met twee Kamers, een Achterverlaek en Loots, een Regenwaterbak, ruime Zolder met beschoten Dak; voorts een groote TUIN met beste Vruchtboomen beplant, een Opvaart met een groote Opslag, staande onder Snameer, digt aan de Oude Dam, te Bergum. Wie hier aan gading maakt, vervooge zich by *T. T. HOEKSTRA* of *R. H. BROUWER*, beide te Bergum.

Ten overstaan van Mr. J. TONCKENS, openbaar notaris, residerende te Westervelde, kanton Assen, zal Mr. WIARDUS HORA SICCAMA, op het Hoogzand woonachtig, als gemagtigde van jonkvrouwe ANGELIKA KATHARINA MODDERMAN en CONSORTEN, op de Havezathe Oostenbroek, aan het Horensche Diep, onder Eelde, in Drenthe, op den 22sten DECEMBER 1814 en volgende dagen, des morgens ten 10 uren, aan den meestbiedenden, publiek, op Crediet tot den 1sten SEPTEMBER 1815, verkoopen:

Eenige honderd EKEN, BEUKEN en andere op den Wortel staande STAMBOOMEN; alle wegens derzelver ouderdom, zwaarte en deugdzaamheid vermaard, als ongemeen geschikt voor den Scheepsbouw, Molenassen, Wentelblokken en alle ander Timmerwerk.

De ondergeteekenden, KERKVOOGDEN van den dorpe Wynaldum, zullen, ingevolge art. 30 van het Contract van de Bepoldering, van HEDEN af, gedurende deze maand DECEMBER, vaceren, tot den ontvangst der MAAL-GELDEN, van de respective Contribuabelen, hiertoe verpligt, met invitatie aan dezelve, dat by eene onverhoopte nalatigheid, van één of meerder der pligtschuldigen, zy ingevolge voornoemde art. 30, voor de ontvangene sommatie, tien procent of twee stuivers by ieder schuldige gulden verhoging moeten betalen, welke boete bekeeren zal voor de helft aan de Requiranten, en de wederhelft aan de gemeene Armen van dat dorp, alwaar het Land onder gelegen is.

FOPPE J. LAANSMA, WATSE TJEPKES ALMA.

Een WAGENMAKERS-KNECHT, zyn werk wel verstaande, kan op MEI aanstaande werk bekomen; by de wed. *JAN SJUCKS*, in de Schrans, by Leeuwarden.

TÆKE S. TUINSTRA, boekhandelaar, te Franeker, adverteert door deze, dat by hem te bekomen is:
I. F. HILDEBRAND, Zakboek ter bewaring eener duurzame Gezondheid, à *f* 1 - 10 - 0.
II. MEISTER, De laatste woorden van Jezus aan het Kruis, à 15 Stuivers.

Van bovenstaande Werken zyn slechts weinige exemplaren voorhanden. — Verders zyn by hem te bekomen: Onderscheiden zoorten van *Schryfboeken*, *Papier*, *Pennen*, *Lak*, *Ouwelen*, en beste *Speelkaarten*, en hetgeen verders tot een Boekwinkel behoort; houdende zich mede gerecommandeert in het Binden van Boeken in onderscheidene zoorten van Banden, met belofte van eene prompte en civiele behandeling.

By C. SCHAAFSMA, Boekdrukker, en F. D. VAN LAAN, Boekbinder, te Harlingen, wordt uitgegeven: Eenvoudig onderwys in de BYBEL-GESCHIEDENIS, GODSDIENST-WAARHEDEN en ZEDEKUNDE, voor de JEUGD, in Vragen en Antwoorden. Door *JOH. PETRUS WERNINK*, in leven Predikant te Harlingen. De prys is 8 Stuivers. (*Staats Courant van den 12den december no.* 291.) Bovengemelden recommanderen zich verders in de gunst van elk en een iegelyk, met belofte van een prompte en civiele bediening.

By de wed. C. L. VAN ALTENA, op de Kelders te Leeuwarden, zyn weder gedrukt en te bekomen: VRIESCH KANTOOR- en SCHRYF-ALMANAK, voor het jaar 1815, voorzien van de Wel Edele Heeren Staten-Generaal en verdere Ambtenaren, in Vriesland, benevens de Schutteryen, Landstorm, en exercitien voor dezelve; ook zyn nog te bekomen: ALMANAKKEN met roode letteren, voorzien van Cronyk, Waarzegger, Liederen, Anecdoten en Klassen, enz. (*Staats Courant van den 12den december, no.* 291)

Ter requisitie van ... heere commissaris van het arrondissement Heerenveen, uit krachte van het Besluit van Z. K. H van den 19den October 1814, no. 6, en opgevolgde autorisatie van Z. E. den heere Secretaris van Staat voor de Finantien, zal ten behoeve van 's Lands Schatkist, ten overstaan van den heer W. B. KOOL VAN HEERENS, openbaar notaris in de residentie van Heerenveen, worden overgegaan tot de publieke verkoop, by de finale toewyzinge van:

Zekere HUIZINGE, STEDE, GROND, BLEEKVELD en ERVE, cum omnibus annexis, staande en gelegen aan de Oostzyde van de Straat de Dragt, te Heerenveen, gequoteerd met no. 144, invoegen laatst door den gedimitteerden ontvanger-particulier *B. Witteveen*, als eigenaar is bewoond geweest, onmiddelyk na het geven der finale toewyzinge te aanvaarden.

Wie gadinge daar aan maakt, kome, op VRYDAG den 30sten DECEMBER 1814, des namiddags ten 4 uren, ten huize van de weduwe *J. C VOLKMAN*, kasteleinsche in het Heeren Logement, te Heerenveen, en doen naar gelieven.

De notaris ANDREÆ, te Leeuwarden, zal, op MAANDAGEN den 19den DECEMBER 1814, en den 2den JANUARY 1815, telkens des avonds ten vyf uren, by de provisioneele en definitive toewyzing, ten huize van *JOHANNES ZYLSTRA*, koffyschenker, te Leeuwarden, presenteren publiek by stryk- en verhooggelden, te verkoopen:

I. Eene groote en fraaije HUIZINGE en TUIN, naby de Weert, te Leeuwarden, in wyk G, no. 45; door nu wylen den old raadsheer mr. *Johan van Idsinga* bewoond geweest, en met de dood ontruimd.

II. Een WAGENHUIS en STALLING, in de Bagynestraat aldaar, in wyk F, no. 388; by *Cornelis van Duyzen* in gebruik.

III Eene HUIZINGE in de Zak, in de Bollemanssteeg aldaar, in wyk F, no. 269; by *Klaas Siebrens* in huur, voor *f* 113 - 0 - 0 's jaars.

IV. Eene DITO, in de Bagynestraat aldaar, in wyk F, no. 393; by *Bernardus Vastenhout* cum uxore in huur, voor *f* 50 - 0 - 0 's jaars. — En

V. Eene DITO, in de Schrans, onder Huizum, no. 119; by *Minse Feddes* cum uxore in huur, voor *f* 40 - 0 - 0 's jaars.

Alle perceelen te aanvaarden op den 12den MEI 1815, en breder volgens billetten, die zyn te bekomen by den notaris.

Op bovengemelde dagen zullen nog worden geveild, de volgende STOELEN of ZITPLAATZEN, als: In de Galileër Kerk, no. 213; in de Groote Kerk, no. 98 A, no. 3 D, no 4 D, en in de Wester Kerk, no. 50, 51 en 52 B.

De notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 26sten DECEMBER 1814, des namiddags ten 3 uren, ten huize van *FRANS DE VRIES*, kastelein aldaar, by den finalen palmslag, verkoopen:

I. Eene deftige en ruime HUIZINGE, met Bleek en Plaats, staande op den Ewal, lett I, no. 69, door de juffer *S. Scheltinga* bewoond, den 12den mei 1815 vry te aanvaarden. Waarop geboden is *f* 3175 - 0 - 0.

II. Eene HUIZINGE en ERVE, op de Nieuweburen aldaar, letter I, no. 213, door *Eppe Oosterheert* bewoond, mede den 12den 1815 te aanvaarden. Waarop geboden is *f* 676 - 5 - 0

III. Eene HUIZINGE, in de Amelandstraat, alhier, letter A, no 114, door *Willem Opstal* bewoond geweest, doch thans verhuurd voor 14 stuiv. in de week, den 1sten january 1815, te aanvaarden. Waarop geb. is *f* 230 - 15 - 0.

IV. Een WONING op het St Jobs-Leen, binnen deze stad, letter F, no. 366, door *Schiffers* bewoond, voor 14 stuivers des weeks, den 12den mei 1815, te aanvaarden. Waarop geboden is *f* 151 - 0 - 0.

De openbaar notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, ingevolge vonnis van de regtbank ter eerster instantie, residerende te Leeuwarden, op VRYDAG den 13den JANUARY 1815, des namiddags ten 3 uren, ten huize van *FRANS de VRIES*, op den hoek van de Wirdumerdyk, in het openbaar verkoopen:

Zes pondematen uitmuntend GREIDLAND, zeer groot van maat, gelegen op het Oudland onder Jelsum, door *Sipke Fedderiks* als huurder wordende gebruikt, voor 120 guldens in het jaar, PETRI 1815 vry te aanvaarden, beleid ten Oosten, de erven *Wopke Tolsma*; ten Zuiden, *Andries Tjeerds*; ten Westen, *Sipke Fedderiks*; en ten Noorden, de Oude Landsweg.

Deze verkoop zal voor een-zesde geschieden, op verzoek van *Grietje Jacobs Dankerts*, weduwe wylen *Willem Broers Terpstra*, tegenwoordig huisvrouw van *Johannes Iedes Oevering*, Kuiper te Oosterwierum, als voogdes over haar kinderen, *Froukje* en *Tryntje Willems Terpstra*, in tegenwoordigheid van *Auke Broers Terpstra*, Grofsmid te Marssum, als toeziende voogd.

Mr. E. E. WIELINGA VAN SCHELTINGA, notaris te Leeuwarden, zal, op DINGSDAG den 20sten DECEMBER 1814, ten huize van wylen den heer *C. van SLIGH*, by boelgoed verkoopen;

MEUBELEN en HUISGERADEN, en eene uitmuntende party BAGGELAAR.

De GOEDEREN kunnen des MAANDAGS worden bezigtigd.

Mr. J. J. WIERSMA, notaris te Sneek, presenteert, op WOENSDAG den 21sten DECEMBER 1814, des avonds ten zes uren, ten huize van *ENGBERT JANS DALSMA*, kastelein in den Witten Arend, ten gemelden Stede, publiek, by verhooggeld, aan den meestbiedenden, te verkoopen:

I. Eene kapitale en voor onderscheidene affaires zeer geschikte en wel ter neringstaande HUIZINGE, STOKERY en groote STALLING, staande op het Kleinzand, binnen voorschreven Stede, en aldaar gequoteerd met wyk 10, no. 100, by den koopman *Sjoerd Jans Stoker en Vrouw*, als eigenaars, wordende bewoond, bestaande deze Huizinge in één Voor-, Midden- en een net en welbetimmerde Achterkamer, verder de Stokery en daar achter de Bleek en Stalling, boven een ruime Linnen- en daar boven een zeer hechte Graanzolder, over het geheele Huis, zynde bevoorregt met een uit- en ingang bezyden in de Stokvisch-steeg en achter op de Oosterdyken, verders voorzien van twee Putten, Regenwatersbak en andere geryfelykheden. ——— Kunnende de helft der KOOPSCHAT onder het verkochte blyven staan.

TOT STRYKGELD HIERVAN WORDT GEZET VYFTIG CAROLI GULDENS.

II. Eene zeer hechte en wel ter neringstaande HUIZINGE, op de Polle, en aldaar gequoteerd met wyk 6, no. 84, thans by *Wabe Groenhof en Vrouw*, als eigenaars, wordende bewoond.

III. Eene schoone en zeer wel ter neringstaande HUIZINGE, mede aldaar, by *Pieter Westra* cum uxore, als eigenaars, wordende bewoond, kunnende alle op den 12den MEI 1815 vry worden aanvaard.

Wie hier aan gadinge maakt, die kome op tyd en plaats voorschreven, en koope op conditien, welke dan zullen worden voorgelezen, die intusschen te vernemen zyn by den notaris voornoemd.

De notaris DE JONGH, is voornemens op WOENSDAGEN den 21 en 28sten DECEMBER 1814, telkens des namiddags ten drie uren, ten huize van de kasteleins *JAGER* en *STIEMSTRA*, te Gordyk, by de provisioneele en finalen palmslag, in het openbaar, aan den meestbiedenden, te verkoopen:

I. Eene royale in 1807 geheel vernieuwde HUIZINGE, bestaande in twee Beneden-kamers, behalven een Tuin, Bovenkamertje en Zoldering, benevens een Keuken en Kelder; voorts een Regenwatersbak, daarin een Pomp met koperen Kraan; wyders eene HOVING cum annexis, staande en gelegen op de Kerkewal, te Gordyk, gequoteerd met no. 101, wordende thans door den heer *P. G. Steensma* als mede-eigenaar bewoond en gebruikt, op den 12den MEI 1815 vry te aanvaarden.

II. Een eindlings HUIS, met dubbelde TUIN, staande en gelegen digt by de bovenste Sluis, onder den dorpe Jubbega, gequoteerd met no. 112.

NB. Iemand intusschen genegen zynde het eerste perceel, uit de Hand te koopen, vervoege zich by den bewoner en gebruiker van hetzelve.

De notaris J. RUARDI, te Sloten, presenteert, op DONDERDAG den 29sten DECEMBER 1814, en den 13den JANUARY 1815, telkens des namiddags ten twee uren, by de beschryving by den kastelein *MARTEN JACOBS VISSER*, en de finale toewyzing by den kastelein *KASPER ROELOFS de JONG*, by stryk- en verhooggeld, veilen:

Eene deftige, fraaije en welbetimmerde HUIZINGE, BLEEKVELD en ERF, met een ACHTERUIT op het Bolwerk cum annexis, staande en gelegen aan de Oostkant van het Diep, te Sloten, zynde gequoteerd met no. . .; voorts zoodanig invoegen by *Hendrik Rinderts Wyma*, als huurder wordt bewoond en gebruikt. Kunnende de bovengemelde Huizinge op den 12den MEI 1815 vry van huring worden aanvaard; alles breder in de billetten vermeld

NOG ZAL GEMELDE NOTARIS publiek, aan den meestbiedenden, by Opbod, presenteren te verkoopen, by open Water:

Eene extra mooije party Rynsche BALKEN, van 18 tot 28 duim, van 28 tot 58 voet; eene dito mooije party Wezelsche DITO, van 18 tot 22 duim, van 28 tot 54 voet; vier ladingen extra mooi Hamburger KROMHOUT, van differente diktens en zwaartens: zullende dit Kromhout niet worden opgehouden.

Wie hier aan gading maakt, die kome, op DONDERDAG den 22sten DECEMBER 1814, des morgens ten tien uren precies, te Sloten op den Houtwal Deze Houtwaren zyn uit de Hand te Koop, tot de allerbaaste pryzen.

De openbare notaris G. WILHELMY, te Bergum, zal, op WOENSDAG den 21sten DECEMBER 1814, des namiddags ten één uur, ten huize van de weduwe van *ALBERT HENDRIKS ZUIDSTRA*, herbergiersche te Suameer, by strykgeld, presenteren te verkoopen:

I. Eene ruime HIEMINGE en HOVINGE met derzelver VRUCHTBOOMEN, te Suameer, doch buiten de daarop staande Huizinge en Scheure, zynde no. 17, en het Varkershok, by *Hylke Gerbens* wordende bewoond en gebruikt.

II. *Doch op Afbraak.* De HUIZINGE, SCHUURE en VARKENSHOK, op hetzelfde Hiem. En

III. Een perceel WILGEN, ELSEN en ESSCHEN HOUT, op en om gemelde Hiem en Hof.

De openbare notaris J. M. DE WITH, te Buitenpost, zal, op DINGSDAG den 27sten DECEMBER 1814, des namiddags ten twee uren, ten huize van de weduwe *JOHANNES VALKS*, in de Roskam, te Kollum, by strykgeld verkoopen:

I. Eene royale, welgereguleerde en in den jare 1802 nieuwgebouwde HUIZINGE en BAKKERY, bestaande in een Voorkamer, ruim Voorhuis, Middelkamer, Bakkery waarin twee Ovens, daar achter een Klein- of Waschkamertje, Stalling voor Koeijen en Paarden; voorts Graan- en Hooizolders, en meer andere geryfelykheden, staande op het best van de Buurt, te Kollum, gequoteerd met letter A, no 30; behoorende hier nog by een apart SCHUURTJE, DONGSTEED en BLEEKVELD, thans by *T. C. Oberman en Vrouw* bewoond, op den 12den MEI 1815 vry te aanvaarden.

II. Eene TUIN aldaar, groot ongeveer een-zesde pondemate, leggende ten Westen aan de Bleek, in no. één gemeld. Alles op zeer gemakkelyke Termynen van betaling.

De notaris VOORMEULEN, zal, op ZATURDAG den 24sten DECEMBER 1814, des namiddags ten twee uren precies, in het Huis der Gemeente te Rinsumageest, voor de Kerkvoogden van dien dorpe, voor de tyd van vyf aaneenvolgende jaren, presenteren te verhuren:

Het TOLHUIS te Rinsumageest, met zes pondematen LAND, in het zoogenaamde Kysfeud.

Men presenteert publiek by stryk- en verhooggeld, te verkoopen:

Een in dit jaar geheel nieuw uitgehaald SMAKSCHIP, lang 73, wyd 17½ en hol 8 voet, met deszelfs geheel nieuw Zeil, Treil, Ankers en verdere toebehooren, liggende aan de Werf van *Fedde Hielkes Spaan*, in de Lemmer; zullende de Verkooping van hetzelve zyn, ten huize van *TJALLING ANDRIES TEITSMA*, kastelein in het Heeren Logement, in de Lemmer, op den 28sten DECEMBER 1814, des namiddags ten 3 uren; zynde intusschen nader informatie te bekomen by Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA, advocaat, en EGB. DE VRIES, deurwaarder, in de Lemmer.

NB. NB. NB. TE HUUR: Drie heerlyke ZATEN en LANDEN, geleegen te Bozum, waarvan twee by *D. T. Bruinsma*, en een by *H. Buscher*, in gebruik, MEI 1815, vry te aanvaarden; te bevragen by den eigenaar den Hoog Wel Geboren Heer *W. W. van Asbeck*, boven de jufvrouw de wed. *N. Kesselaar*, by de Kettingbrug, te Leeuwarden.

TE HUUR, op MEI 1815; een zeer goed NEGOTIE-HUIS, staande op het best van den vlekke Balk; te bevragen in de Zwaan, te Balk.

Op den 25sten OCTOBER ll, is in het Land van *E. K. WESTRA*, by de Stins, by Bergum, komen aanlopen een ZWART BONT KALF; die hetzelve vermist, kan het weder bekomen, mits tonende bewys van eigendom en betaling der kosten.

Een ieder die iets te vorderen heeft, van wylen mejufvrouw *STA NOTEBOOM*, overleden te Leeuwarden, wordt verzocht, daarvan aangave te doen, ten kantore van den notaris J. C. KUTSCH aldaar, voor den 10den JANUARY 1815.

Een ZILVERSMIDS-KNECHT, werk begerende, kan op aanstaande mei of eerder werk bekomen, (mits van een goed gedrag.) by *D. H. de Boer*, te Sneek.

EEN KUIPERS KNECHT, genegen zynde te werken op aanstaande MEI of eerder, vervoege zich in persoon of met gefrankeerde brieven, by de weduwe *J. BRUINSMA*, op het Klein Schavenek, te Leeuwarden.

EEN KLEERMAKERS KNECHT, zyn werk verstaande en goed van gedrag, liefst Vrygezel, kan van stonden aan werk bekomen, by *JAN EGBERTS de VRIES*, mr kleermaker, op de Gordyk.

By M. J. LEVY DE ROOS, op de Nieuweburen, te Leeuwarden, zyn nog te bekomen: LOTEN, voor de 4de klasse der 115de Nederlandsche Lotery, die op MAANDAG aanstaande den 19den DECEMBER 1814, in 's Gravenhage zal beginnen te trekken, de Loten in huur *f* 16 - 0 - 0 het geheele Lot, minder gedeeltens na rato, de Koop-Loten neffens Prys-Courant; bovengemelde verzoekt een ieder zyn gunst.

De notaris L. FABER, te Collum, zal, op ZATURDAG den 24sten DECEMBER 1814, des middags ten 12 uren, ten huize van *KLAAS METSKES van der VEEN*, kastelein te Feenklooster, by boelgoed verkoopen:

Verscheidene percelen KAPHOUT, waaronder ongeveer 40 pondematen BOSCH, staande op diverse plaatzen, in het district Collumerland.

A. SCHNEIDER, in de Peperstraat, lett. D, no. 70, in *de Hoop*, te Leeuwarden, adverteerdt, dat by hem als vorige jaren, te bekomen is: Holl. en Vriesche GENEVER en BRANDEWYN, almede by de fles of kruikjes, ANYS en SCHILLEN, onderscheidene zoorten van fyne dubbelde LIQUEUREN, tot de civielste pryzen, alsmede Theën en Kruideniers-Waren; nog zyn by dezelve te bekomen, zeer goede TABAK, en Cigaren, by het bosje, by het ℔ en by kisjes van 10 ℔, tot zeer civiele pryzen, alsmede andere gekorven TABAK; recommandeert zich in ieders gunst.

By TH. CLOOSTERMAN, op de Wirdumerdyk, te Leeuwarden, zyn weder te bekomen: LOTEN, voor de 4de klasse der 115de Nederlandsche Lotery, die op MAANDAG den 19den DECEMBER 1814 zal beginnen te trekken; in huur, heel Lot *f* 16 guldens, de gedeeltens na rato, alsmede in koop en doorgefourneerd neffens prys-courant. Bovengemelde houdt zich in een ieders gunst gerecommandeert, en wordt by hem accuraat groot contra-boek gehouden.

Een KNECHT, het Timmeren en Metzelen wel verstaande, en van een goed gedrag, ongehuwd, kan van stonden aan werk bekomen, voor een jaar, by *B. R. BOLLEMAN*, Mr. Timmerman, te Zuider-Dragten.

Te LEEUWARDEN, by de weduwe D. R. SMEDING en M. KOON.

's GRAVENHAGE, den 8 December.

Verslag, door den Secretaris van staat voor de binnenlandsche zaken, omtrent den toestand des Lands, gedaan aan de Edel Mogende Heeren Staten-Generaal, op den 30sten nov. 1814.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Met de vereerende taak belast, U Ed. Mog., ter gelegenheid van derzelver eerste gewone vergadering, een verslag voor te leggen, van den staat, waarin het aan vreemd gezag ontworsteld Nederland zich thans, bij de vervulling van een jaar regerens van onzen geëerbiedigden Vorst, bevindt, zal het niet noodig zijn, U Ed. Mog. terug te brengen tot die noodlottige tijden, welke den zoo vurig door alle Nederlanders afgesmeekten dag voorafgingen, waarop het der Goddelijke Voorzienigheid behaagde, dit vaderland deszelfs verloren aanwezen terug te geven, en hetzelve wederom in den rang der volken te plaatsen.

Zoo de vergelijking der tegenwoordige omstandigheden met die, waaronder wij eenen tijd lang gezucht hebben, mogt strekken kunnen, om het heilrijke der aangebragte verlossing in een helderder daglicht te doen te voorschijn komen: de herinnering van deze laatste zoude, ongetwijfeld, gevoelens opwekken en wonden openen, waarvan de alles slijtende tijd reeds aanvankelijk de genezing heeft voortgebragt. — En waartoe, Ed. Mog. Heeren! zoude ook inderdaad die vergelijking noodig zijn, daar het onderscheid tusschen hetgene wij nog onlangs waren, en thans zijn, U Ed. Mog., die uit alle oorden des Lands alhier zijt zaamgekomen, overal zoo zigtbaar en zoo tastbaar heeft moeten onder de aandacht komen, dat alle afschetsing, ten deze, steeds beneden Uwe eigen gewaarwording blijven zoude.

Volksgeest.

Ik zal derhalve, U Ed. Mog. aandacht slechts behoeven te vestigen op datgene, hetwelk thans met betrekking tot de algemeene, zoo wel als de bijzondere, aangelegenheden des Lands, verdient te worden opgemerkt, en wanneer ik dan mijne keuze moet bepalen tot het onderwerp, hetwelk ik, als 't ware, op den voorgrond van mijne voordragt plaatsen zal, dan vinde ik er geen belangrijker, dan die eendragtige stemming, welke bij alle ingezetenen in alle oorden van Nederland plaats heeft, om zich rondom dat enkel middelpunt te vereenigen, waarvan het gemis in vroegere tijden zoo veel tweedragt, en daar door zoo veel onheils heeft te weeg gebragt.

Ja, Ed. Mog. Heeren! na de rampen, die wij doorgestaan, na de droevige lessen, die wij gehad hebben, is thans het gelukkig tijdstip geboren, dat de natie, trotsch op hare herkregene onafhankelijkheid, in den Vorst, die de Voorzienigheid haar gegeven heeft, haren Redder, en in den regeringsvorm, welke hare belangen regelt, die zeldzame vereeniging van voorvaderlijke instellingen, en op latere ondervinding rustende beginselen erkend, welke alleen in staat zijn, om haar aanzijn tot dien trap van voorspoed en luister terug te brengen, waarvan eene herleving bijna niet meer mogelijk scheen. Zoo veel rampen moest de Nederlander lijden, om tot zoo veel heils te kunnen worden opgevoerd.

Er mogen er zijn, welke in de heilrijke verandering van omstandigheden niet dat volmaakte gevonden hebben, hetwelk men zich gewoonlijk van alle staatsverwisselingen denkbeeldig voorstelt, ofte voor alsnog te leur gesteld zijn in het bekomen van die voordeelen, waarop zij, de eene om deze, de andere om gene reden, aanspraak meenden te mogen maken, maar hierin komen zij allen overeën, dat Oranje thans het eenige rustpunt is, waarop zij, onder den Goddelijken zegen, de toekomst veilig kunnen te gemoet zien.

Getuigen hiervan zoo vele ondubbelzinnige bewijzen van hartelijke verkleefdheid, welke, bij elke gelegenheid, als het ware, om strijd, worden aan den dag gelegd, en welke door niets kunnen worden geëvenaard, dan door die rustelooze zorge, waarmede de Souvereine Vorst, van het eerste oogenblik Zijner regering, de belangen Zijner onderdanen heeft behartigd, en nog dagelijks blijft behartigen, zoo dat bij diegene, welke hem van nabij volgen, wel eens het gevoel van eerbied en bewondering over eene zoo zeldzame opoffering, door vrees voor de gevolgen van onafgebrokene inspanning, wordt opgewogen.

Koophandel.

En als nu ter verdere behandeling van mijne taak overgaande, zullen U Ed. Mog. wel niet anders verwachten, dan dat ik dadelijk derzelver oogen wende naar die belangrijke bron van volks welvaart, welke in dit land als de voornaamste van alle mag beschouwd worden, den koophandel.

Onder de landen, aan vreemde heerschappij onderworpen, was er voorzeker geen, hetwelk de noodlottige gevolgen van het prohibitief stelsel, dat hun werd opgedrongen, in eene zoo drukkende mate ondervond, als Nederland.

In landen, die hunne eigene ressources hebben, moge dit systema misschien voor eenen tijd van minder nadeelingen invloed zijn; maar voor een volk, dat voornamelijk door den koophandel moet bestaan, kan hetzelve niet lang zonder eenen geheelen ondergang in werking blijven.

In weerwil nogtans van alle de slagen, aan den koophandel toegebragt, in weerwil van de moedeloosheid, tot welke men het scheen te hebben toegelegd, de handeldrijvende klasse der ingezetenen, door ongehoorde kwellingen en trouwloosheden, te brengen, heeft de wijvere koopman, van het eerste oogenblik, dat de boeijen, waaraan hij gekluisterd lag, verbroken waren, dadelijk het hoofd wederom moedig opgeheven, en met die veerkracht, welke hem steeds eigen was, alle de hem overgeblevene middelen bij de hand genomen, om, door het hervatten zijner afgebrokene betrekkingen, ware het mogelijk, de geledene rampen te herstellen, en alzoo de algemeene welvaart, die met zijnen eigenen voorspoed in een zoo naauw verband staat, te bevorderen.

Intusschen hebben de omstandigheden nog niet toegelaten, daaraan alle die uitbreiding te geven, waarvoor dezelve, zonder de rampspoedige tijden, die wij beleefd hebben, vatbaar zoude geweest zijn.

De ontzettende vermindering der kapitalen, zoo door de reductie der interessen van de publieke schuld, als door de oorlogsrampen te weeg gebragt; het bijna volslagen gebrek aan bruikbare schepen; de onzekerheid omtrent den staat des handels bij andere volken, en het uit dien hoofde bestaande gevaar van zich daarmede te diep in te laten; de omstandigheden dier volken zelve, waarvan vele nog aanzienelijke legers op hunnen bodem hebben, en zich daarom nog niet in groote ondernemingen durven begeven; een door den veranderden loop van zaken onëvenredig geworden tarief van regten op de voorwerpen van handel, doch waarvan de vermindering niet plotseling geschieden konde; de vertraagde teruggave van het grootste gedeelte onzer Indische Bezittingen; eindelijk eene zekere ingebeelde vrees, dat Europa nog niet tot dien staat van rust en vrede is teruggebragt, waarnaar het zoo aamechtig scheen te hijgen, zijn zoo vele redenen, welke tot nog toe aan de volkomene hervatting der oude handels betrekkingen in den weg stonden.

Wanneer men alle deze en meer andere belemmeringen in aanmerking neemt, dan moet het bijna onbegrijpelijk schijnen, hoe de koophandel nu reeds aanvankelijk tot die uitbreiding heeft kunnen geraken, en die welvaart onder alle klassen van ingezetenen heeft kunnen verspreiden, waarvan de kenmerken alomme voorhanden zijn. — Hij, die, ruim een jaar geleden, eene zoo heilrijke verandering had willen voorspellen, zoude zonder twijfel als een dwaas, die zich door verhitte denkbeelden liet wegslepen, zijn uitgekreten.

Het is zoo, Ed. Mog. Heeren! het onmeetbaar verschil, dat er tusschen het verledene en het tegenwoordige bestaat, moet het somtijds twijfelachtig doen voorkomen, of hetgene wij ondervinden, een droom, dan wel eene wezenlijke zaak zij. En is dit nu reeds, bij het bestaan van zoo vele belemmeringen, het geval, hoe gunstig zijn dan niet de uitzigten, welke de toekomst ten deze belooft, wanneer eens alle hinderpalen zullen zijn opgeheven, en de aloude hollandsche trouw en naauwgezetheid, gelijk voorheen, den Nederlandschen koopman zullen blijven onderscheiden.

Van de middelen, welke tot opbeuring des vervallen handels strekken moesten, oordeelde Z. K. H., dat eene regelmatige bevordering van den omloop van geld als een der gewigtigste moest beschouwd worden.

Het was met dat oogmerk, dat Hoogstdezelve, zoodra de omstandigheden de hervatting der commerciële betrekkingen toelieten, de instelling eener Nationale Bank binnen de hoofdstad deed tot stand brengen; en, zoo deze instelling, in de eerste oogenblikken, door hare nieuwheid, niet dien ingang vinden mogt, welken men zich daarvan had voorgesteld, heeft dezelve zich allengskens zoodanig aangeprezen, en zoodanig vertrouwen ingeboezemd, dat daaruit reeds de beste gevolgen in den handel ondervonden worden.

De opheffing van een gedeelte der inkomende en uitgaande regten, welke, ten gevolge van de door U Ed. Mog. bereids goedgekeurde voordragt Zr. K. H., eerlang zal in werking komen, mag ook in het bijzonder gerangschikt worden onder de middelen, welke den weldadigsten invloed op den wederom ontluikenden handel hebben zullen. Maar hetgene, in dit oogenblik, vooral van een onberekenbaar belang mag gerekend worden, is de gelegenheid, welke aan alle ingezetenen dezer landen gegeven is, om handelsbetrekkingen te openen, waarvan zij in vroegere tijden, uit hoofde der toen aangenomene beginselen, ten eenenmaal verstoken waren. Ik bedoel de vaart op de belangrijke bezittingen in Nederlands Indiën.

Het is thans geen raadsel meer, of die bezittingen, gelijk in de laatste tijden, dat dezelve in onze handen waren, kostbare en bezwarende eigendommen, dan wel rijke vruchten afwerpende panden zijn zullen. Hoewel het er ver van daan is, dat men zich zoude moeten laten wegslepen door die schitterende tafereelen, welke, sedert eenigen tijd, van meer dan eenen kant, omtrent de voordeelen van die bezittingen zijn opgehangen, mag men nogtans veilig aannemen, dat dezelve, wanneer alles een geregelden loop zal genomen hebben, jaarlijks millioenen schats zullen aanbrengen, welke, gevoegd bij de aanzienlijke winsten, die deze nieuwe tak van handel onder het commerciërend gedeelte, en bij de middelen van bestaan, die dezelve onder alle de klassen der ingezetenen zal verspreiden, niet weinig zullen kunnen toebrengen, om met dankbaarheid en vreugde terug te denken op die glorierijke dagen onzer voorvaderen, toen insgelijks na afschudding van vreemd gezag, die zelfde bezittingen weldra een der meest rijke hulpbronnen van ons herkregen volksbestaan werden.

Veel mag men zich daaromtrent beloven van de welmeenende inzigten en de beproefde trouw van hen, waarop Z. K. Hs. keuze tot regeling van al wat daartoe bevorderlijk zijn kan, gevallen is, en welke eerlang hunne gewigtige zending derwaarts zullen ondernemen.

Minder stellig zijn voor als nog de uitzigten, welke omtrent den West-Indischen handel kunnen gegeven worden, daar het nog van nadere onderhandelingen moet afhangen, welke van die koloniën aan ons zullen terug komen; dan wat ook hiervan zijn moge, men mag, in alle gevallen, de billijke hoop voeden, dat ook die, welker eigendom, ter verkrijging van andere voordeelen, mogt worden afgestaan, voor het moederland niet zullen verloren zijn, maar dat integendeel, tot het onderhouden der betrekkingen onzer ingezetenen met hunne aldaar gelegene vaste panden, eene directe vaart van en op die koloniën zal kunnen plaats hebben, en alsoo, ook in dit opzigt, een niet onverschillig gedeelte der voordeelen, welke te voren bestonden, zal wederkeeren.

Zeevaart.

Van den koophandel in Nederland sprekende, hebbe ik inderdaad ook tevens van de zeevaart, die daarvan onafscheidelijk is, gewag gemaakt.

(Het vervolg op de kant dezer bladzijde.)

In vroegere tijden moge dezelve, door den uitgestrekten vrachthandel, die de Nederlandsche bodems schier bij uitsluiting tot vervoerders van den rijkdom aller landen maakte, als eene geheel op zich zelve staande tak van welvaart hebben kunnen beschouwd worden, de, sedert eenen geruimen tijd, meer en meer toegenomen handelzucht van andere volkeren, die thans meest allen met hunne eigene schepen handel drijven, doen niet zonder grond de vrees ontstaan, dat deze zoo belangrijke bron van Nederlands voormalige grootheid bezwaarlijk wederom, als van ouds, vloeijen zal.

Duiden wij het intusschen aan die volken niet ten kwade, Ed. Mog. Heeren! dat zij zich ook, in dit opzigt, zoo veel mogelijk, zoeken onafhankelijk te maken; dat wij daarin liever derzelver voorbeeld opvolgen, en aan de overige takken van ons bestaan die opbeuring en die uitbreiding trachten te geven, waarvoor dezelve vatbaar zijn, en op onze beurt zorge dragen, dat hunne vordezingen, zoo min mogelijk, te onzen koste uitloopen.

Fabrijken en Trafijken.

De fabrijken, die weleer zoo bloeijende tak van welvaren, verdienen, te dien opzigte, de bijzondere oplettendheid van het Gouvernement. — Het is een ten eenenmaal verkeerd denkbeeld, dat koophandel en fabrijken elkanderen vijandig zijn, en de zorge voor de laatste aan de uitbreiding der eerste nadeel toebrengt. De ondervinding van vroegere tijden toont integendeel overtuigend aan, dat niet alleen de bloei van beide kan gepaard gaan, maar zelfs, dat juist in die tijden, toen dit land, om zoo te zeggen, de stapelplaats der producten van het Noorden en Zuiden was, en alzoo de handel deszelfs grootste schatten aanbragt, de fabrijken tot den hoogsten trap van grootheid geklommen waren. Verschillende omstandigheden hebben eenen nadeeligen invloed op derzelver bestaan gehad. Behalve de algemeene stremming des handels, behalve het aangenomen systema van het Fransch Gouvernement, om al wat voor algemeene behoefte verëischt werd, bij voorkeur uit de Fransche fabrijken aanteschaffen, hebben ook de vorderingen van andere volken op dit stuk, en in het bijzonder het aanwenden der kunsten en wetenschappen op het fabrijkwezen, niet weinig tot verachtering onzer inlandsche fabrijken toegebragt. Alle deze belemmeringen hebben, wel is waar, thans opgehouden, en het in ons Land toenemend gebruik der werktuigen, waarvan anderen zich in sommige fabrijken bedienen, geeft alle hoop, dat wij op den duur van dien kant niet zullen behoeven toe te geven; maar hiermede zal op verre na niet aan den eisch voldaan zijn.

Onder de middelen, welke tot opbeuring van fabrijken en trafijken moeten dienstig zijn, behooren zekerlijk de remissiën van 's Lands impositiën niet te worden uit het oog verloren.

Bij bekrompene beginselen van staatshuishoudkunde moge zulks als een verlies voor 's Lands schatkist beschouwd worden; een verlicht bestuur, hetwelk de zaken in het groot beziet, zal zich overtuigd houden, dat dit schijnbaar verlies, door het verschaffen van middelen van bestaan aan duizenden, en den betooverenden invloed der daaruit voortspruitende circulatie, in verdubbelde mate, aan 's Lands schatkist zal vergoed worden.

Het was daarom, dat het Gouvernement reeds spoedig bedacht was, om op het stuk der remissiën wederom tot het verlaten voetspoor terug te keeren, en overzulks provisioneel, en in afwachting van meerdere schikkingen, verscheidene bepalingen te dien opzigte, tot aanmoediging van fabrijken en trafijken, vast te stellen, welke dan ook, gevoegd bij de verdere gunstige omstandigheden, daarop bereids den weldadigsten invloed gehad hebben, zoo dat reeds hier en daar, door de meer dan gewone verzendingen, het gewenschte verschijnsel van te kortschieting der noodige handen zich begint te doen gevoelen.

Intusschen mag ik U Ed. Mog. niet verbergen, dat er zich onder dezelve bevinden, die het hoogst bezwaarlijk ...

(Het vervolg op bladzijde twee.)

lijk zijn zal, van het diep verval, waarin dezelve geraakt zijn, wederom op te beuren. Inzonderheid is zulks het geval ten aanzien der laken-fabrijken, welke hier te Lande, niet alleen ten gevolge der rampspoedige tijden, die wij beleefd hebben, maar door andere steeds voortdurende en geheel op zich zelve staande redenen, meer dan eenige andere, geleden hebben.

Het is daarom, dat Z. K. H., niets onbeproefd willende laten, om daaraan te gemoet te komen, als het eerste middel tot bereiking van dit oogmerk, een opzettelijk onderzoek heeft bevolen, of en in hoe verre die als nog zouden kunnen in werking gebragt worden die bepalingen, welke, in den jare 1803, na herhaalde overweging van gecommitteerden uit den koophandel en uit het fabrijk-wezen, zijn voorgesteld geworden, en inzonderheid op het gebruik van inlandsche stoffen bij al wat van Gouvernementswege bekostigd wordt, en het verleenen van præmiën, neder komen.

Zoo er intusschen een eenige tak van welvaart is, tot welks bevorderinge de natie zelve, onafhankelijk van alle bepalingen van het Gouvernement, kan medewerken, dan is het zekerlijk deze. Een manmoedig en vaderlandsch besluit, om in de behoeften van zich en de zijnen bij voorkeur door voortbrengselen van eigen volksvlijt te voorzien, zal meer afdoen, dan alle middelen, welke onder het bereik van het oppergezag moeten geacht worden.

Groote en kleine visscherij.

De groote visscherij, die zoo hoog geroemde bron van Hollands rijkdom, welke, gedurende eene reeks van jaren, met zoo vele moeijelijkheden te worstelen had, mogt thans, van alle belemmeringen ontheven, wederom haren vrijen loop hernemen.

Honderd en tien haringbuizen, dit jaar uitgeloopen, evenaren bijna het getal, dat, in de bloeijendste tijden der republiek, werd uitgeklaard en, ofschoon de ruimte der vangst aan dat getal ditmaal niet evenredig was, mag zulks veeleer als een voordeel, dan als een tegenspoed beschouwd worden, daar de reederijen, door de nog maar aanvankelijk herstelde betrekkingen met andere volken, zich nog niet dat buitenlandsch vertier bezorgen konden, hetwelk de verzendingen van vroegere tijden medebragten, en uit dien hoofde een al te groote voorraad de prijzen tot eene laagte zoude hebben doen dalen, dat daaruit, in plaats van winst, niet dan schade zoude zijn te wachten geweest.

Aangenaam zoude het mij zijn, U Ed. Mog., omtrent de kleine, even gunstige berigten als omtrent de groote visscherij te mogen mededeelen; dan de zware verliezen, daarop in vroegere tijden door de ondernemers geleden, gevoegd bij de volstrekte ontstentenis van schepen, te dien einde ingerigt, hebben tot nog toe den ondernemenden geest onzer natie op dat stuk terug gehouden. Het is echter te voorzien, dat de nieuwe weg, die zich in dit opzigt heeft geopend, en thans ook in den zuidelijken Oceaan gemakkelijk doet vinden, hetgeen te voren niet dan met de grootste moeljelijkheid en gevaar alleen bij den barren Noordpool moest gezocht worden, ook weldra tot het nemen van proeven ten deze zal aanleiding geven.

Landbouw.

Van alle de bronnen van welvaart is er geene, welke de heillooze gevolgen der tijden, die wij beleefd hebben, zoo weinig ondervonden heeft, ja veeléer gezegd kan worden, allengskens tot eenen meer en meer bloeijenden staat gebragt te zijn, als de landbouw.

Hetgene onze voorvaderen zich te dien opzigte nimmer konden voorstellen, mag de Nederlander zich thans met het even zoo bemoedigend, als verëerend, denkbeeld verblijden, van alle zijne behoeften, des noods, in zijnen eigenen boezem te kunnen vinden, en van de vernederende afhankelijkheid, waarin hij op dat stuk van andere volken was, ontslagen te zijn. Hiertoe hebben niet weinig toegebragt de vrijdommen, welke, voor de veréeniging met Frankrijk, aan de bebouwing van woeste gronden verbonden waren, en het is uit dien hoofde, dat Z. K. H. het reeds tot een punt van overweging heeft doen maken, of en in hoe verre het op dat stuk als toen aangenomen beginsel thans wederom zoude behooren ingevoerd, en welke vrijdommen, in dit geval, naar het tegenwoordig finantie-stelsel, zouden kunnen toegestaan worden.

De ruime oogst van het vorig jaar heeft in het bijzonder die heilrijke gevolgen gehad, dat, toen talrijke legerbenden tot onze verlossing aanrukten, en op onzen bodem moesten gevoed worden, de oorden, waaraan zulks te beurt viel, zich wel eens eenen korten tijd in verlegenheid bevonden, maar dat, over het algemeen, Nederland zich in den overvloed mogt blijven verheugen.

De afgeloopene inzameling van den laatsten oogst heeft wederom de gunstigste vooruitzigten op de voortduring van onzen overvloed mogen opleveren, daar geene der rampen, welke gewoonlijk den uitslag daarvan tot op het laatste oogenblik onzeker maken, de verwachting van den landman dit jaar heeft te leur gesteld. Watersnooden en doorbraken hebben, wel is waar, in den laatsten winter, op sommige plaatsen treurige tooneelen aangerigt, en aan den landman wezenlijke schaden toegebragt; maar deze schaden zijn van den landbouw geheel afgescheiden, en, hoewel de omstandigheden niet hebben toegelaten dezelve geheel te herstellen, is daaraan nogtans op meer dan eene wijze te gemoet gekomen. Behalve de toelage, welke het gevoelig hart van den Vorst hier en daar aan de geene, welke het meest door die rampen geleden hadden, deed uitkeeren, zijn deze onbegrijpelijk veel verschuldigd aan de trouwhartige zorgen van die edelmoedige menschenvrienden, welke zich te Amsterdam en elders met de verzachting van het lot der zoodanigen, en van hen, die door de gevolgen des oorlogs gedrukt waren, hebben bezig gehouden.

Naar deze korte afwijking, nog een oogenblik tot den landbouw terug komende, mag ik niet voorbij U. Ed. Mog. als eene proef van het belang. hetwelk in dit vak gesteld wordt, te doen opmerken die zeldzame verzameling van landbouwkundige werktuigen, welke in de hoofdstad, sedert eenigen tijd, is opgerigt, en door voortdurende uitbreiding meer en meer tot volledigheid gebragt wordt.

Deze verzameling, welke, zoo veel mij bekend is, althans tot die volledigheid, in geen ander land bestaat, kan niet anders, dan tot verdere ontwikkeling van landbouwkundige denkbeelden strekken, en daardoor den gunstigsten invloed op de bevordering van den landbouw zelven hebben.

Veeteelt.

Gelijk de landbouw, zoo is ook de veeteelt dit jaar niet onvoorspoedig geweest. Het verbod van uitvoer van ons voornaamst inlandsch produćt naar buiten 's Lands had daarop, in de laatste jaren, eenen nadeeligen invloed gehad, en bragt, ten gevolge eener verminderde belangstelling, te weeg, dat duizende stuks minder dan te voren op onze weiden graasden, en het is welligt aan deze omstandigheid, gevoegd bij den minderen voorraad, welke dit jaar, door het laat zenden van het rundvee in de weiden, heeft opgeleverd, meer dan aan den sterken uitvoer zelve toe te schrijven, dat dit produćt thans tot zulke onmatige prijzen gerezen is.

De runderpest, die zich, in de maand december des afgeloopenen jaars, in Gelderland, te Dinxperlo openbaarde, en daarna in de gemeente Utrecht met de grootste woede is uitgebarsten, dreigde wel uit dat middelpunt zich over geheel Nederland te verspreiden, en alle hoop op spoedig herstel van het verbroken evenwigt tusschen vee en landerijen te verijdelen, maar de door het Gouvernement genomen maatregelen, die op eene boven allen lof verhevene wijze door de over dat distrićt gestelde commissie van landbouw zijn ondersteund geweest, hebben, onder den Goddelijken zegen, die gewenschte uitwerking gehad, dat het eenige redmiddel tot stuiting dier woedende plage, het dooden namelijk van het zieke, of verdachte vee, zich tot 280 stuks, boven de 50 die door de ziekte zelve zijn omgekomen, heeft mogen bepalen.

Meer dan eens, ja zelfs in de laatste tijden, heeft zich nogtans de vrees voor eene uitbarsting op andere plaatsen vernieuwdigd, en hoewel het tot hiertoe bij den schijn gebleven is, durve ik het evenwel nog niet volkomen daarvoor houden, dat alle grond tot ongerustheid ten eenenmaal is verdwenen.

De paardenfokkerij wordt met ijver voortgezet, en belooft gunstige gevolgen De premiën tot aanmoediging hebben de plaats vervangen van het kostbaar etablissement, dat te Borculo in Gelderland bestond, waarvan Z. K. H. met regt oordeelde dat het nut te duur moest betaald worden.

Ook ten aanzien der paarden is men dit jaar meer dan eens niet zonder vrees voor ziekte geweest; doch het is bij de uitkomst gebleken, dat slecht voedsel en zware legerdiensten de voorname oorzaak der meer dan gewone sterfte onder dezelve waren.

Eene groote gerustftelling voor hen, die de geduchte ramp der veeziekte treft, is gelegen in het sedert eenige jaren opgerigt fonds, hetwelk door alle degene, die rundvee bezitten, jaarlijks wordt zaamgebragt, maar waarvan de ingekomene gelden door het laatste bestuur tot andere, daaraan geheel vreemde einden gebruikt waren. Door deze geringe bijdrage, welke thans hare oorspronkelijke bestemming heeft terug bekomen, is hij, op wien de slagen neerkomen, gewaarborgd, om uit eigen middelen, zonder bezwaar van 's Lands schatkist, schadeloosstelling voor geledene verliezen te bekomen.

Rekenkamer, Muntkamer en Hooge Militaire Vierschaar.

Na U Ed. Mog. dit overzigt over den staat der bronnen van ons bestaan, en hetgene daartoe betrekkelijk is, te hebben gegeven, ga ik nu over, om derzelver aandacht te vestigen op de inrigtingen van verschillenden aard, welke tot oprigting van ons staatsgebouw noodig waren, en die allen, of reeds ten volle tot stand gebragt, of, op dit oogenblik, een onderwerp der zorgen van den Souvereinen Vorst uitmaken.

Zoodra voor de zoo noodige waarborging der deugdelijkheid van 's Lands uitgaven, en de getrouwe behandeling van het muntwezen, mitsgaders voor het regtspleging in militaire zaken, bij de door U Ed. Mog. gearresteerde instrućtiën was gezorgd, is vervolgens aan die gewigtige verordeningen, door de benoeming en bijeenkomst der kollegiën, tot de uitvoering daarvan noodig, derzelver volle beslag gegeven.

Provintiale Regering.

De zamenstelling der Provintiale Staten, een der drie voorname grondslagen van Neerlands Staatsgebouw, bleef, na de vestiging der twee anderen, de opdragt namelijk van het souverein gezag en de instelling der vergadering van U Ed. Mog., eenigen tijd, onvoltooid.

Verschillende omstandigheden hebben tot vertraging dier zamenstelling toegebragt; dan, sedert eenige weken, is ook deze gehcele zaak tot die rijpheid gekomen, dat de gemelde vergaderingen niet alleen reeds zijn bijeen geweest, maar dat ook bereids in alle de provintiën die vaste collegiën uit hun midden werkzaam zijn, welke, naar aanleiding der Grondwet, tot het beleid van zaken vermogten benoemd te worden.

Door deze instelling van het provintiaal gezag, zijn de ingezetenen, op nieuw in de gelegenheid gesteld, om over hunne huishoudelijke en bijzondere belangen in de nabijheid voorziening te vinden, en zullen den zegen der jongste Staats-hervorming in des te ruimere mate genieten, naar gelang het onmiddelijk over hen gesteld bestuur, in al deszelfs besluiten en verrigtingen, dien met ernst gepaarden zachten geest eener vaderlijke regering herneemt, welke zoo bijzonder voor dezen landaard geschikt is, en zonder welke deszelfs geluk steeds onvolmaakt zijn zoude.

Het strekt mij tot genoegen, U Ed. Mog., bij deze gelegenheid, te mogen doen opmerken, dat ook de instelling der Commissarissen van den Souvereinen Vorst in de provintiën volkomen aan het gewigtig doel beantwoordt, hetwelk men zich daarvan had voorgesteld. Het was belangrijk, derzelver benoeming aan die der Staten eenigen tijd te doen voorafgaan, ten einde zich inmiddels met alle de aangelegenheden hunner provintiën bekend te maken, en alzoo niet alleen in staat te zijn, die vergadering in alle voorkomende zaken voor te lichten, maar ook om tevens den weg te leeren kennen, langs welken te gelijk een vrije loop aan het provintiaal gezag gegeven, en tevens alle botsing met het algemeen bestuur zoude kunnen worden voorgekomen.

Als een der eerste gevolgen van de benoeming der

(*Het vervolg op de kant dezer bladzijde.*)

Staten, wordt nu ook eerlang de regeling der plaatselijke administratiën te gemoet gezien. Ten einde zulks, zoo veel mogelijk, te bevorderen, waren de commissiën, welke met het ontwerpen der stedelijke reglementen, volgens de Grondwet, moesten belast worden, bereids eenigen tijd vóór de zamenkomst der Staten benoemd, en hebben hunnen arbeid reeds aan die vergaderingen ter overweging toegezonden, zoo dat welligt nog in den loop van dit jaar dat gedeelte der Grondwet zal ingevoerd, en daardoor de laatste hand aan het binnenlandsch bestuur gelegd zijn.

Godsdiensten.

De bevordering van den Godsdienst, den eenigen vasten steun van alle Staten, vestigde, zoo wel vóór, als na de aanneming der Grondwet, de bijzondere aandacht van den Souverein. Was dezelve, in de laatste jaren, een spel der staatkunde geworden, thans mogen wij ons verblijden met het bemoedigend vooruitzigt, dat, door het voorbeeld van Vorst en Regenten, die ware godsdienstige geest, welke onze Voorvaderen zoo zeer bezielde, wederom zal worden opgewekt en levendig gehouden.

Daartoe moest onder anderen strekken het verbieden van al wat storing aan de viering van den dag des Heeren kon toebrengen, zoo wel als de herstelling dier plegtige dank- en bede-dagen, welke zoo juist geschikt zijn, om godsdienstigen ijver en vaderlandsliefde te vereenigen. Het is er intusschen nog verre van daan, dat eerbied voor den Godsdienst en belangstelling in deszelfs openbare uitoefening alomme reeds de plaats zouden hebben ingenomen van die onverschilligheid, welker verhaaste toeneming een der treurigste gevolgen der vreemde overheersching was.

Er is nogtans alle reden, om zich te dien opzigte eene betere toekomst te beloven, en hiertoe meene ik geenen geringen grond te vinden in dien vurigen ijver, welke zich, in alle oorden van Nederland, openbaart, om Genootschappen op te rigten, tot algemeenmaking der kennisse aan dat Goddelijk Boek, hetwelk als de eenige bron van alle tijdelijk, zoo wel als eeuwig geluk mag beschouwd worden.

De bezoldiging der leeraars van den Godsdienst, waarmede de Godsdienst zelve in een zoo onmiddelijk verband staat, heeft bereids dien geregelden loop gekregen, welke door de voorschriften van de Grondwet, in overeenstemming met de reeds vroeger genomene besluiten van Zijne Koninklijke Hoogheid, is aangewezen.

De hervormde kerk ontvangt, op vaste tijden, de betalingen, waarvan het meer dan twee eeuwen gevestigd genot haar verzekerd is. Niet minder zorgvuldig geschiedt ook aan de andere gezindheden de voldoening van die toelagen, waarin zij door de Grondwet bevestigd zijn; terwijl ook aan de aanvragen van de zoodanige, welke geene of geene toereikende toelagen uit 's Lands kas genoten, aanvankelijk in die billijke mate is voldaan geworden, welke de ter tafel van U Ed. Mog. gebragte staat van uitgaven voor dit loopende jaar mede brengt.

Alle deze, met zoo veel wijsheid bij de Grondwet vastgestelde maatregelen kunnen niet nalaten, de vruchtbaarste gevolgen te hebben, om eendragt onder de verschillende gezindheden te bevorderen, en aan dezelve, als zoodanig, gelijke belangstelling in het heil van den Staat in te boezemen.

Justitiewezen.

De regeling van het Justitiewezen, welke eene der voornaamste zorgen van een wel ingerigt Gouvernement zijn moet, is door den Vorst aan eene commissie van mannen opgedragen, wier ijver en kundigheden den waarborg van een gelukkig uitslag hunner werkzaamheden uitmaken.

Is er een der overblijfselen van het laatste bestuur, hetwelk voor de zeden en behoeften van dit land ongeschikt mag gehouden worden, het zijn ongetwijfeld de

(*Het vervolg op bladzijde 2.*)

voorschriften en instellingen, waarnaar het regterlijk gezag wordt uitgeoefend.

Wenschelijk is het derhalve, dat dezelve weldra door andere, meer naar onzen landaard geschikte, verordeningen mogen worden vervangen; dan het hooge belang der zake en het algemeen verlangen, om eens eindelijk een bestendig en naar de behoefte van den tijd berekend, stelsel gevestigd te zien, maakt het verkieslijk, in dezen niet met overijling te werk te gaan, maar het begonnen werk liever iets later te voltooijen, dan hetzelve niet tot die volkomenheid te brengen, waarvoor de onderscheidene proeven van wetgeving, die de ondervinding heeft opgeleverd, hetzelve vatbaar maken.

Gevangenissen.

De gevangenissen, welker doelmatige inrigting, met zoo veel regt, de aandacht der Regering waardig mag gekeurd worden, hebben reeds de gedaante van dood en wanhoop afgelegd, welke de onmenschelijke spaarzaamheid van een onmeedoogend bestuur, gevoegd bij de verregaandste zorgeloosheid voor het lot der ongelukkige slagtoffers hunner onberadene aanranding der wetten van de maatschappij, daaraan gegeven had; en, hoewel derzelver inrigting nog niet overal op die vaste bepalingen rust, welke, om menschelijkheid met spaarzaamheid te paren, vereischt worden, mag men nogtans van de welmeenende pogingen dergene, welke de zorg over dezelve overal zoo belangeloos op zich hebben genomen, billijk verwachten, dat ook dit oogmerk niet onbereikt zal blijven.

Armbestuur.

Als voorwerpen, waarop de aandacht van U Ed. Mog. in het bijzonder moest gevestigd worden, heeft de Grondwet het openbaar onderwijs en het armbestuur opgenoemd.

De onoverzienbare menigte van zaken, welke bij alle staatshervormingen, en inzonderheid bij het herstel van een volk, dat zijn bestaan verloren had, te vereffenen zijn, heeft niet toegelaten zich met het laatste, hetwelk als een geheel nieuwe tak van algemeenbestuur mag worden aangemerkt, zoodanig, als het hooge belang der zaak vordert, bezig te houden.

Evenwel is men ook ten deze niet geheel zonder werkzaamheid geweest, door eene commissie van ervarene mannen, die zich te Amsterdam, reeds sedert eenigen tijd, met de opsporing en voordragt der middelen tot verligting der godshuizen bezig hield, en waaraan Z. K. H. op nieuws die zorge heeft opgedragen, zich deze benoeming dadelijk heeft laten welgevallen, en met de voortzetting harer belangrijke werkzaamheden onafgebroken bezig is. Maar de vaderlijke bezorgdheid van den Vorst voor het lot der armen in het algemeen, en de belangen der godshuizen in het bijzonder, heeft zich daarbij niet bepaald. Hoogstdezelve heeft daartoe ook vooral willen dienstbaar maken eene bijzondere inrigting, welke ter opvoeding van armen kinderen op het Eiland Fijenoord bij Rotterdam bestaat, door aan deze inrigting, waaromtrent zeer gunstige berigten waren ingekomen, bescherming en onderstand te verleenen, en de aandacht der zoo even gemelde commissie opzettelijk te vestigen op de middelen, waardoor aan dezelve alle die uitbreiding, welke de aard der zaak toelaat, zoude kunnen gegeven worden.

Eindelijk heeft ook nog Z. K. H. het voornemen, om eerlang in die gedeelten van Nederland, welke reeds vroeger dan de vorige met Frankrijk zijn vereenigd geweest, en waarin de oude Hollandsche inrigtingen van het armbestuur geheel voor andere, allezins ondoelmatige, hadden moeten plaats maken, deze laatste wederom door de vorige, met bijvoeging van eenige verbeteringen, te doen vervangen; en, bijaldien de uitkomst daaromtrent aan de verwachting beantwoordt, zal het niet moeijelijk zijn, die verbeterde wijze van bestuur, in dit vak, algemeen te maken.

Hooger Onderwijs.

Het hooger onderwijs, ofschoon in deze landen voorheen met roem gevestigd, zoo dat er misschien geen land is, hetwelk aan zijne hooge scholen, in evenredigheid tot andere, meer groote mannen verschuldigd is, had nogtans, om met de inrigtingen op dat stuk elders aanwezig niet achterlijk te worden; hervorming noodig. Het ontwerp daartoe is geheel afgewerkt, en in staat om in uitvoering gebragt te worden, zoo dat er alle hoop is, om onze hooge schoolen eens wederom tot dien trap van luister en roem te zien terug gebragt, die weleer jonge lieden uit alle landen van Europa herwaarts deed henen vloeijen, en waarop de vaderlandsliefde, ijver en bekwaamheid dergene, waaraan de eervolle taak van het onderwijs aldaar is opgedragen, een zoo gegrond uitzigt geven.

Middelbaar onderwijs.

Het middelbaar onderwijs, daaronder ook de latijnsche scholen begrepen, was, reeds sedert een' geruimen tijd, verre af van dien staat, waarin hetzelve behoorde te zijn. Welligt hebben de omstandigheden der laatste jaren, waarin het bijna onvermijdelijk scheen, de vruchten van ouderlijke zorg vroeg of laat door bloed en tranen te zien weggespoeld, niet weinig tot deszelfs toenemend verval en verwaarlozing bijgebragt; maar hetgene vooral den nadeeligsten invloed op den staat van het middelbaar, zoo wel als van alle ander onderwijs gehad heeft, zijn die drukkende zoogenaamde universitaire heffingen, die, in weerwil der gematigdheid, waarmede dit werk door den Inspecteur-Generaal der Universiteit hier te Lande behandeld is, vroeg of laat den doodsteek aan alle verlichting geven moesten, en ons allengskens zouden hebben terug gebragt tot dien staat van domheid en barbaarschheid, welke zoo bij uitstek dienstig is, om het gevoel der onderdrukking minder ondragelijk te maken. U. Ed. Mog. zullen derhalve ligtelijk bezeffen kunnen het onaangename, dat er voor den Vorst in gelegen is, onder de in te vorderene achterstanden ook nog een gedeelte der zoo even genoemde heffing, die in der daad niet anders dan eene geforceerde belasting op het latijn en middelbaar, tot betaling van het hooger onderwijs, was, te vinden.

[illegible] de latijnsche scholen, die, ofschoon deze heffing door dezelve moest worden opgebragt, gene uitbetaling hoegenaamd van 's Lands wege ontvingen, eenigermate op te beuren, en voor een geheel verval te bewaren, zijn de vroegere subsidiën wederom aan die, welke daarvan te voren het genot hadden, toegestaan, en hebben alzoo de plaats vervangen van die onbeduidende gemeentelijke toelagen, welke daaraan, gedurende de laatst voorgaande jaren, verleend werden. Derzelver verbetering is ook door de commissie voor het openbaar onderwijs tot een onderwerp harer zorgen gemaakt, en het is te hopen, dat de welmeenende inzigten dezer commissie door de ondervinding blijken zullen, naar de behoeften der gemelde scholen berekend te zijn geweest.

Lager onderwijs.

Het lager onderwijs heeft minder dan het hooge en middelbare, de gevolgen der omstandigheden ondervonden. Welligt mag zulks ten deele aan het volledige der inrigtingen, welke op dat stuk, sedert omtrent tien jaren, hier te Lande bestaan hebben, en uit dien hoofde door Z. K. H., reeds kort na deszelfs komst tot de regering, ten volle bekrachtigd zijn, ten deele aan den volharden den ijver van vele opzigters der scholen, worden toegeschreven.

De verbeteringen, welke op dat stuk zijn ingevoerd, en door den uitlander, zoo wel als inlander toegejuicht, hebben, in den beginne, door eenen te ver gedrevenen ijver tegen al wat van het voorvaderlijke afwijkt, eenen grooten tegenstand ondervonden; maar allengskens is men daarvan terug gekomen en overtuigd geworden, dat de vorige inrigtingen in deze hoogstgebrekkig waren.

Verre zij het van mij, door deze aanmerking de nagedachtenis onzer Voorvaderen te willen beleedigen; dan, terwijl wij op hunne wijsheid staren, mogen wij het oog niet voor alle nieuw licht sluiten, maar moeten daar, waar verbetering te vinden is, verbetering zoeken.

Het zal misschien niet ondoelmatig zijn, U. Ed. Mog. bij deze, eene bijzonderheid te doen opmerken, die weinig schijnt bekend te zijn, en nogtans alle opiettendheid verdient, dat namelijk juist ter zelfder tijd, toen de verordeningen van het lager schoolwezen hier te Lande werden ingevoerd, onze tegenwoordige Souverein, als Vorst van Corvey en Fulda, niet alleen dezelfde inrigtingen in zijne Staten tot stand bragt, maar daaraan zelfs eene nog verdere uitbreiding gaf, door niet alleen het onderwijs als eene verpligting aan de ouders op te leggen, maar ook, ten einde aan niemand eenig voorwendsel, om zich daaraan te onttrekken, zoude overblijven, eene vaste, en aan de moeijelijke zorgen van het onderwijs geëvenredigde, betaling te beramen.

Ofschoon nu alle inrigtingen niet voor alle volken, om derzelver verschillenden landaard en gewoonten, even geschikt kunnen geacht worden, en het uit dien hoofde welligt in dit Land minder doelmatig moge schijnen, vaste fondsen, waarvan de last op de geheele gemeente nederkomt, de plaats te doen vervangen van de belooningen, welke anders door hen, die bij het onderwijs een meer onmiddelijk belang hebben, gegeven worden, heeft Z. K. H. het nogtans wel der moeite waardig geoordeeld, dit belangrijk stuk aan een opzettelijk onderzoek te doen onderwerpen.

Eene vergadering van afgevaardigden der onderscheiden commissiën van onderwijs is daartoe binnen deze residentie werkzaam geweest, en, hoewel de wijze, waarop het voornaame oogmerk in deze, het verzekeren namelijk van eene billijke belooning aan de onderwijzers en de verbetering der schoolgebouwen, bereikt kan worden, nog onzeker is, zoo is er alle reden om te denken, dat die werkzaamheden den grond tot een aannemelijk, en met de denkwijze en behoefte van onzen landaard overeenkomstig stelsel aanleiding zullen gegeven hebben.

Intusschen heeft de hervatting der betalingen, welke te voren aan een aantal onderwijzers, mitsgaders aan hen, die met het opzigt van het onderwijs belast zijn, plagten te geschieden, maar, gedurende het laatste bestuur, zoo wederregtelijk waren ingehouden, den neergeslagenen moed bij allen reeds aanvankelijk wederom opgebeurd, en aan het lager schoolwezen dien geregelden loop terug gegeven, welke een zoo wezenlijk volksbelang tot eene der eerste bemoeijenissen van een verlicht en vaderlandsch bestuur behoort te maken.

Instituut van doof-stommen.

Billijk zoude het mij tot verwijt kunnen gemaakt worden, indien ik het, ter gelegenheid van het onderwijs, mij niet tot eenen pligt maakte, die belangvolle, en het hoofd zoo wel als het hart des stichters zoo zeer vereerende, instelling te gewagen, welke, in navolging van die, welke te Parys bestaat, ook hier te Lande, binnen de stad Groningen, tot te gemoetkoming aan het gemis van twee zulke edele begaafdheden, als gehoor en spraak, is opgerigt. Met regt mag Nederland op den trap van volmaaktheid roemen, waartoe de onvermoeide zorgen van hem, die het onderwijs aldaar van den beginne af aan heeft bestuurd, deze inrigting gebragt heeft, en het is niet te veel gezegd, wanneer ik beweren durve, dat dezelve alle dergelijke, welke elders bestaan, zoo niet overtreft, ten minste evenaart. Zoo de onverschilligheid, welke bij onze Landgenooten, sedert eenigen tijd, omtrent de instandhouding van alle dergelijke ondernemingen bestond, eene aanmerkelijke vermindering op de daartoe noodige bijdragen heeft te weeg gebragt, geeft de vernieuwde zucht, om daaraan, op voorbeeld van den Vorst en het geheele Vorstelijk Huis, wederom als van ouds deel te nemen, alle hoop, dat men nimmer wederom, uit bekrompenheid van middelen, verpligt zal zijn om, wie het ook zij dier ongelukkigen, welke aldaar den weg tot verzachting van hun lot verlangen te leeren kennen, af te wijzen. De voorziening in eene behoefte, welke tot hiertoe onvervuld was, doch waaraan nu onlangs, door de weldadige zorge onzer geliefde Vorstin is voldaan geworden, de toevoeging namelijk van eenen doofstommen onderwijzer, heeft het zegel gedrukt op het belang, hetwelk deze instelling aan ieder menschenvriend behoort in te boezemen.

Instituut van wetenschappen en schoone kunsten.

Het nauw verband van het onderwijs met de daaruit voortkomende beschaving, brengt mij, als 't ware, van zelve tot vermelding van het instituut van wetenschappen, letteren en schoone kunsten, dat, sedert eenige jaren, tot uitbreiding en bevordering daarvan binnen de hoofdstad is opgerigt, en door Z. K. H. allezins waardig geoordeeld, om ter bereiking van een zoo verheven doel te worden aangehouden. De diensten, bereids door deze maatschappij bewezen, in het onderzoek van verscheidene zaken, aan haar door het algemeen bestuur opgedragen, en de reeds bekende vruchten van haren arbeid, waarvan het gewoon jaarlijksch verslag onlangs aan Z. K. H. is geschied, stellen het buiten twijfel, dat de verwachting van den Vorst óók ten deze niet zal te leur gesteld worden.

Het vak der schoone kunsten, waarvan de beoefening eenen tijd lang van onzen bodem geweken scheen, verdient thans in het bijzonder te worden opgemerkt.

De ten toonstellingen, welke sedert weinige jaren, zijn ingevoerd, hebben onder den kunstenaar eenen nalijver te weeggebragt, waarvan de beste gevolgen worden te gemoet gezien.

In het bijzonder heeft de schilderkunst van jaar tot jaar zulke vorderingen gemaakt, dat, bijaldien zulks op dien voet blijft voortgaan, de tijden de beroemde Vlaamsche school welligt nog in onze dagen zullen komen te herleven. Het belang, dat Z. K. H. getoond heeft, in dat aangelegen vak van beschaving te stellen, zal ongetwijfeld aan den lust en ijver van hen, die hetzelve beoefenen, nieuw voedsel geven.

Gezondheids-verordeningen.

Bij alle zorgen voor de verstandelijke en verdere beschaving des volks werd ook, hetgene op deszelfs gezondheid invloed hebben kan, niet uit het oog verloren.

De belangrijke vrage, of het raadzaam zij, het afschaffen der begraving in de kerken, hetwelk in de laatste jaren op sommige plaatsen is doorgezet, te handhaven, is reeds vroeg in den loop van dit jaar tot een punt van overweging gemaakt, en zal het onderwerp der beraadslagingen moeten uitmaken van eene vergadering, uit leden der voor eenigen tijd herstelde commissiën van geneeskundig toevoorzigt zaamgesteld, en welke binnen kort staat bijeengeroepen te worden.

De Koepok-inënting, waarvan de bevordering niet genoeg kan worden aangemoedigd, was, sedert eenigen tijd, ofschoon niet geheel in onbruik, nogtans zeer verwaarloosd. De verordeningen op dat stuk in vroegere jaren uitgevaardigd, maar die bij velen niet meer van kracht geoordeeld werden, zijn, sedert Uw Ed. Mog. laatste bijeenkomst, wederom in werking gebragt, en het is te hopen, dat, ten gevolge daarvan, en van de verdere maatregelen, die tot bereiking van het voorgestelde oogmerk plaatselijk kunnen genomen worden, eens de tijd zal aanwezig zijn, dat dit onschatbaar geschenk des Hemels, met ter zijde stelling van alle vooringenomenheid, het middel zal geweest zijn, om die schrikkelijke, en den mensch zoo zeer misvormende ziekte, tot welker wering hetzelve strekken moet, van den aardbodem uitteroeijen.

De aanstekende ziekten, welke, gedurende den loop van dit jaar, in meer dan één werelddeel geheerscht hebben, doch thans eenigermate schijnen afgenomen te zijn, hebben tot waarschuwing gestrekt, om hier te Lande, zoo door het in gereedheid houden der zoo wel aangelegde quarantaine plaatsen op de eilanden Wieringen en de tien Gemeten, als anderzins, alle die voorzorgen te nemen, waartoe menschelijke magt zich in staat bevindt; en, ofschoon zich ook in sommige plaatsen van Nederland besmettelijke ziekten geopenbaard hebben, zijn nogtans de berigten op dat stuk, sedert eenigen tijd, zeer gerustsellende, en geven alle hoop, dat de maatregelen, tot genezing en voorkoming van verdere uitbreiding aangewend, eenen gewenschten uitslag gehad hebben.

Waterstaat.

Onder de belangrijke voorwerpen, welker, zoo uit hun-

(Het vervolg op pag. vier.)

(Het vervolg op de kant dezer bladzijde.)

ren aard, als naar aanleiding der Grondwet, de bijzondere oplettendheid der regering moesten tot zich trekken, mag ik niet nalaten ook bij die, welke op het staatkundig, zoo wel als het physiek bestaan des Lands invloed hebben, stil te staan.

Het kan aan Uw Ed. Mog. niet onbekend zijn, in welken gebrekkigen staat vele der werken, die ons tegen de woede der zee en het geweld der rivieren beveiligen moeten, zich, niettegenstaande de goede zorge der daarover gestelde directie, op het tijdstip van ons herkregen bestaan, bevonden. Een stiefvaderlijk gouvernement, dat misschien het geheime plan koesterde, om dit Land, hetwelk het niet meer dan als een aanwas der zee beschouwde, eenmaal aan de golven te rug te geven, konde nimmer van zich verkrijgen, daar aan alle die kosten te besteden, welke tot verzekering van het aanwezen der ingezetenen noodig waren, en waarop dezelve derhalve eene zoo onbetwistbare aanspraak hadden. Dit was inzonderheid het geval in de laatste tijden, wanneer de zeer matige sommen, die tot onderhoud der werken bestemd waren, te gelijk met zoo vele andere, tot goedmaking van oorlogskosten werden ingehouden, en de daaruit voortvloeijende wanbetalingen de donkerste toekomst voorspelden. Dit misbruik van penningen ging zelfs in eene onzer provintiën, die nauwer dan de andere met Frankrijk vereenigd was, zoo verre, dat de penningen, door de polders zelve tot onderhoud hunner werken zaamgebragt, mede in de alles verslindende kolk van oorlogskosten weggesleept werden. Thans, nu wij wederom onder een eigen bestuur, dat zelve bij het bestaan des Lands belang heeft, leven mogen, kan men er zich veilig op verlaten, dat, zonder de grenzen eener behoorlijke spaarzaamheid te buiten te gaan, zulke teedere en wezenlijke belangen met de meeste zorgvuldigheid zullen behartigd worden, gelijk dan ook reeds onder de dagelijksche aandacht van Uw Ed. Mog. hebben moeten vallen die menigvuldige aanbestedingen, welke, gelijk zij de geringe belangstelling van het omvergeworpen bestuur getuigen, zoo ook als de maatstaf der zorge van het tegenwoordige zijn aan te merken.

Defensie.

Wat ons staatkundig aanwezen betreft, zal het wel geen betoog noodig hebben, dat, tot bevestiging daarvan, eene vaste land- en zeemagt onontbeerlijk zijn. Hiervan, even als de ontwerpers der Grondwet, doordrongen, heeft Z. K. H. niets onbeproefd gelaten, om dezelve op eenen zoo geduchten voet te brengen, als de omstandigheden, zoo van geld als volk, het maar eenigzins toelieten.

De landmagt grootendeels uit manschappen bestaande, die in de school der ondervinding zijn geoefend, kon het niet missen, of dezelve moest weldra de houding eener oude armee bekomen.

De zeemagt, ofschoon ten gevolge der omstandigheden minder geoefend, zal weldra door de gelegenheid, die daartoe gegeven wordt, haren alouden roem, ook te midden van den vrede, op nieuw weten te vestigen.

De Nederlandsche vlag, onder de volken schier onbekend geworden, is niet alleen ontrold, maar zal eerlang wederom in de vier werelddeelen het aanwezen van Nederland aankondigen, en onder den Goddelijken bijstand, met de verlossing van een aantal onzer landgenooten, die op de afrikaansche kust in slavernij zuchten, hare vernieuwde loopbaan openen.

Onder de herlevende middelen, tot aanmoediging van 's Lands zeedienst, verdient alhier in het bijzonder te worden opgenoemd die vaderlandsche inrigting, welke, vóór omtrent dertig jaren, binnen de hoofdstad, door bijzondere giften, tot stand gebragt, niettegenstaande de moedige tegenkanting der directie, onder het laatste bestuur, mede aan het verderfelijk denkbeeld moest worden opgeofferd, dat niets, waarin het gouvernement de hand niet had, goed zijn konde. Met eenen voorbeeldeloozen ijver, hebben de verdienstelijke bestuurderen dezer inrigting, reeds in de eerste dagen onzer herkregene onafhankelijkheid, op uitnoodiging van Z. K. H., de taak, die hem te voren zoowel was toevertrouwd, wederom op zich genomen, en alles op dien voet terug gebragt, als of hunne werkzaamheden eenen ongestoorden loop gehad hadden.

Van de vaste land- en zeemagt ga ik over tot de verdere verordeningen, welke de Grondwet, tot handhaving onzer vrijheid en onafhankelijkheid, heeft voorgeschreven.

De landmilitie, te midden der gevaren, en met eenen voorbeeldeloozen spoed opgerigt, konde niet, van den beginne af aan, die inrigting bekomen, welke vereischt wordt, om dezelve op eenen geregelden voet te brengen, en alleen de vrucht van meer kalme tijden zijn kan. Het was daarom, dat de bestaande voorschriften moesten herzien en tot meerdere volledigheid gebragt worden, zonder nogtans van het hoofdbeginsel af te wijken, dat dezelve nimmer datgene behoort te worden, hetwelk de conscriptie was, maar integendeel steeds een op zich zelve staand ligchaam behoort te zijn, hetwelk alleen bij buitengewone omstandigheden geheel wordt bijeen geroepen, en overigens, op een klein gedeelte na, aan alle degene, waaruit het is zamengesteld, de volkomene vrijheid en gelegenheid laat, zijn gewoon burgerlijk beroep of nering, naar welgevallen, te blijven uitoefenen.

De wetten en reglementen op dit stuk zijn thans in gereedheid, en zullen dadelijk na het eindigen van uwlieder reces, tot een onderwerp der beraadslagingen van deze vergadering gemaakt worden. Overigens kan de landmilitie zich verzekerd houden, dat, zoodra de schikkingen, welke thans tot vestiging eener duurzame rust in Europa beraamd worden, haar volkomen beslag zullen gekregen hebben, het onwrikbare voornemen Zijner Koninklijke Hoogheid is, de vereischte loting te bewerkstelligen, om het bij der Grondwet bepaald gedeelte naar zijne haardsteden te doen terugkeeren.

De schutterijen, ofschoon de wet derzelver oprigting nog niet geboden heeft, zijn nogtans, op sommige plaatsen, door den goeden geest, die aldaar heerscht, reeds werkelijk aanwezig, en tot dien staat van orde en tucht gebragt, dat dezelve, te dien aanzien, met de beste geregelde troepen zouden kunnen wedijveren, terwijl daar, waar de omstandigheden tot hiertoe niet hebben toegelaten schutterijen op te rigten, de ijver, waarmede de dienst van den nog bestaanden landstorm wordt waargenomen, en die in sommige oorden boven allen lof verheven is, de treffendste blijken oplevert van die edele zucht tot handhaving van vrijheid en onafhankelijkheid, zonder welke geen volk het bezit dier onschatbare voorregten waardig kan gerekend worden.

Lasten.

Tot alle deze instellingen worden zekerlijk groote uitgaven vereischt; maar kunnen er wel opofferingen te groot zijn, wanneer dezelve tot handhaving van zulke verhevene belangens strekken moeten? Of is het weinig, zich in vreemde ketenen geboeid, alle middelen van bestaan verdwenen, zijne dierbaarste panden ter prooi van willekeur en geweld overgegeven, zijne eigene rust geen oogenblik verzekerd, zijne steden ontvolkt, zijne landen verwaarloosd, ja wat meer dan dit alles is, zich aan den spot en de verachting eens overheerschers overgeleverd te zien???

Zoo intusschen de lasten, die wij dragen moeten, niet gering zijn, moet nogtans ook niet uit het oog verloren worden, dat de omstandigheden, waarin wij ons bevonden hebben, van eenen geheel buitengewoonen aard zijn, en dat, naar mate alles den gewoonen loop zal herkrijgen, ook ongetwijfeld de behoeften, en daardoor van zelve de lasten zullen minder worden; en voor zoo verre er onder dezelve zijn mogten, die uit haren aard min gelijkdragend zijn, of waarvan de aanslag niet met de vereischte juistheid is geschied, is de reden daarvan alleenlijk te zoeken in den buitengewonen spoed, waarmede het nieuw financie-stelsel heeft moeten in werking gebragt worden; zoo dat er geen twijfel is, of Z. K. H., die reeds aanvankelijk aan eenige bezwaren te dien opzigte is te gemoet gekomen, zal ook geredelijk, voor al wat verder tot bevordering van gelijkheid en regelmatigheid strekken kan, zorge dragen.

Het behoort niet tot de mij opgelegde taak, mij in bijzonderheden op het stuk der financiële inrigtingen en maatregelen in te laten. Behalve hetgene door Z. K. H., bij het openen dezer zitting, aan U. Ed. Mog. is medegedeeld, zijn ook door mijnen ambtgenoot voor het departement van finantiën, bij het overbrengen der algemeene begrooting van staatsbehoeften, U. Ed. Mog. alle die openingen gegeven, welke ter verspreiding van het noodige licht over dat belangrijk deel der administratie strekken konden.

Buitenlandsche betrekkingen.

Evenmin zal ik U Ed. Mog., na hetgene door Z. K. H. ter zoo evengemelde gelegenheid, omtrent den staat onzer buitenlandsche betrekkingen is te kennen gegeven, over dit onderwerp behoeven te onderhouden.

Al wat in dit oogenblik verder op dat stuk zoude kunnen gezegd worden, zoude in der daad op niet anders, dan gissingen en niets afdoende bespiegelingen neder komen. Dit alleen mogen wij voor zeker houden, dat, gelijk de Mogendheden, die den vrede van Parys gesloten hebben, zich daarbij tot vergrooting van Nederlandsch grondgebied verbonden hebben, deze plegtige verklaring, die ook de ondubbelzinnigste erkentenis van ons vernieuwd staatswezen behelst, weldra zal bevestigd, en, daardoor, ook van den kant onzer uitwendige aangelegenheden, alle die vastheid aan Nederlandsch Staatsgebouw zal gegeven worden, welke strekken kan, om deszelfs duurzaam aanwezen te verzekeren, en aan dit Land dien rang onder de Mogendheden terug te geven, waarin het weleer met zoo veel luister geplaatst was; opdat langs dien weg de heilrijke, en in onze geschiedboeken voorbeeldelooze dag, waarop de ons zoo dierbare Afstammeling van den Eersten Grondlegger onzer vrijheid, na eene afscheiding van bijna twintig jaren, Zijnen voet wederom op den vaderlandschen bodem drukte, de dag, waarvan wij heden de eerste verjaring, onder de allergunstigste uitzigten, beleven mogen, en waaraan de herinnering mij de taak, die ik thans eindige, dubbel belangrijk maakte, voor Nederland een dag van zegen en van blijdschap zijn moge tot aan het laatste nageslacht.

De secretaris van staat voor de finantiën brengt, bij deze, ter kennisse van alle daarbij belanghebbenden, dat, ingevolge de advertentie van den 14den dezer, op heden, den 17den november des jaars 1814, ten zijnen overstaan en van den heer president van de algemeene rekenkamer der Vereenigde-Nederlanden, en in het bijwezen van den secretaris bij het departement van finantiën, in het lokaal van hetzelve departement, in 's Gravenhage, in het openbaar geprocedeerd is, tot het doen van de loting, ter bepaling van de volg-orde, welke in de afgifte der certificaten van de renten der nationale doorloopende en afloopende schuld, over het half jaar, verschijnende den 1sten januarij 1815, zal moeten worden geobserveerd.

Dat, door de eerste loting de volg-orde van de betaling der bijzondere gedeelten der ingeschreven schuld, geregeld is, als volgt:

1°. de 2½ per cent.	9°. de 5 per cents 20 jarige renten.
2°. de 5 per cents integraal.	10°. de 3 per cent.
	11°. de 4 ———
3°. de 5 per cents 30 jarige renten.	12°. de 7 ———
4°. de 2 per cent.	13°. de 3½ ———
5°. de 6 per cents 25 jarige renten.	14°. de 4½ ———
	15°. de 1½ ———
6°. de 6 per cent.	16°. de 5 ———
7°. de 2¾ ———	17°. de 5½ ———
8°. de 1¼ ———	

Dat vervolgens uitgeloot zijnde de letters van de 2½ per cents ingeschrevene schuld, de uitslag dier loting geweest is, als volgt:

1. T.	6. P.	11. H.	16. I.	21. C.
2. X.	7. Y.	12. A.	17. M.	22. W.
3. R.	8. G.	13. U.	18. V.	23. Z.
4. Q.	9. E.	14. K.	19. L.	24. F.
5. B.	10. N.	15. D.	20. S.	25. O.

Dat wijders nog uitgeloot zijnde de letters van de 3 per cents ingeschrevene schuld, de uitslag dier loting geweest is, als volgt:

1. P.	6. N.	11. I.	16. Y.	21. H.
2. D.	7. G.	12. A.	17. V.	22. F.
3. X.	8. M.	13. W.	18. T.	23. L.
4. O.	9. R.	14. B.	19. C.	24. K.
5. U.	10. Q.	15. Z.	20. E.	25. S.

(*Het vervolg op de kant dezer bladzijde.*)

De afgifte dezer rente-certificaten zal, op maandag den 2den januarij eerstkomende, een' aanvang nemen.

'sGravenhage, den 17den november 1814.

De secretaris van staat voornoemd,
SIX VAN OTERLEEK.

RENTEBETALING DER NATIONALE SCHULD.

Van maandag den 19den tot en met vrijdag den 23sten, en van maandag den 26sten tot en met vrijdag den 30sten december aanstaande, zal bij het grootboek der nationale schuld, te Amsterdam, worden gevaceerd tot afgifte van certificaten voor de renten over het half jaar, verschenen primo julij 1814, verschuldigd op alle inschrijvingen, rentende 7 ten honderd; op alle inschrijvingen van dertig jarige renten à 5 ten honderd, en vijf-en-twintig jarige renten à 6 ten honderd in het jaar; mitsgaders voor de renten van de zoogenaamde beneficiën of vrijdommen, welke bij sommige gemeenten, godshuizen of andere gestichten en corporatiën genooten worden, en gehecht zijn aan kapitalen, die in het grootboek zijn ingeschreven.

'sGravenhage, den 7den december 1814.

De secretaris van staat voor de finantiën,
SIX VAN OTERLEEK.

De staatsraad in buitengewonen dienst, commissaris-generaal voor de liquidatiën met de Fransche Kroon brengt, bij deze, ter kennis van allen, wien zulks zoude mogen aangaan, of daarbij eenig belang hebben, dat hij, op last van Z. K. H., zich naar Parys zullende begeven, tot het aanvangen der conferentiën over de onderscheidene objecten van liquidatie tot de werkzaamheden van het generaal commissariaat behoorende, de noodige order heeft gesteld, dat de voorbereidende arbeid tot het belang der onderscheidene geïnteresseerden in betrekking staande, bij de bureaux, in 's Gravenhage, geene vertraging zal ondergaan;

Dat, gedurende zijne afwezigheid, de correspondentie op dien voet, bij vorige advertentiën omschreven, kan worden gevoerd met den heer *S. Bassevael*, secretaris der liquidatie van den achterstand, in 's Gravenhage, daartoe door Z. K. H. geautoriseerd;

En dat alle belanghebbenden, welke vermeenen mogten zich *onmiddelijk aan hem commissaris-generaal* te moeten adresseren, zulks zullen kunnen doen, mits alle hunne brieven adresserende in *'s Gravenhage*, vanwaar dezelve aan hem commissaris-generaal zullen worden toegezonden, terwijl, eindelijk, door hem, *uitdrukkelijk* wordt verlangd, dat geene brieven of paketten, hoegenaamd, aan hem commissaris-generaal, te *Parys*, worden toegezonden, als zullende *aldaar* niet worden aangenomen, maar ongeopend voor risico der afzenders op het postkantoor blijven berusten.

'sGravenhage, den 3den december 1814.

De staatsraad in buitengewonen dienst, commissaris-generaal voor de liquidatiën met de Fransche Kroon.
CANNEMAN.

De staatsraad in buitengewonen dienst, belast met de portefeuille van het departement van koophandel en koloniën, brengt, bij deze, ter kennisse van diegene, welke, omtrent het aanwezen op den eersten januarij 1814, van hunne bloedverwanten of vrienden op het eiland Java, eenig berigt verlangen, dat zij zich daartoe bij geschriften, mits post-vrij, aan het departement van koophandel en koloniën kunnen adresseren.

'sGravenhage, den 6den december 1814.

De staatsraad voornoemd,
GOLDBERG.

Te LEEUWARDEN, by de weduwe D. R. SMEDING en M. KOON.